

Nr 6.

Uppläst och godkänd i Första kammaren den 30 maj 1912.
» » » i Andra kammaren den 30 maj 1912.

*Riksdagens skrifvelse till Konungen angående regleringen
af utgifterna under riksstatens sjätte hufvudtitel,
innefattande anslagen till civildepartementet.*

(Statsutskottets utlåtanden nr 6, 10, 38, 43, 44, 65, 66, 106,
114, 122, 124 och memorial nr 85 samt särskilda utskot-
tets nr 1 utlåtanden nr 7 och 8 samt memorial nr 11
äfvensom särskilda utskottets nr 2 utlåtande nr 1.)

Till Konungen.

I afseende å regleringen af utgifterna under riksstatens sjätte hufvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet, får Riksdagen för Eders Kungl. Maj:t anmäla följande beslut.

Bihang till Riksdagens protokoll 1912. 14 saml. 6 häft. (Nr 6.)

Ordinarie anslag.

Regeringsrätten.

1:o) I den till Riksdagen den 13 januari 1912 aflåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Eders Kungl. Maj:t i punkt 1 under sjätte hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att godkänna följande tillägg till de genom kungl. kungörelsen den 26 maj 1909 stadgade villkor och bestämmelser för åtnjutande af de för regeringsrättens ledamöter och vaktmästare fastställda aflöningsförmåner m. m., nämligen att enhvar vaktmästare i regeringsrätten må årligen, i den mån sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester under 15 dagar samt att vid sjukdomsförfall för förste vaktmästaren, eller när det erfordras för beredande åt honom af semester, annan vaktmästare skall vara skyldig att, om han förordnas att uppehålla förste vaktmästarens befattning, bestrida densamma, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår, med rätt att därunder, i stället för egna tjänstgöringspenningar, åtnjuta vid sjukdomsförfall för förste vaktmästaren de med hans befattning förenade tjänstgöringspenningar och under hans semester ett mot samma tjänstgöringspenningar svarande belopp.

Under återopande af hvad Riksdagen anfört angående semester åt vaktmästare hos högsta domstolen, får Riksdagen anmäla, att Riksdagen godkänt följande tillägg till de genom kungl. kungörelsen den 26 maj 1909 stadgade villkor och bestämmelser för åtnjutande af de för regeringsrättens ledamöter och vaktmästare fastställda aflöningsförmåner m. m., nämligen

att en hvar vaktmästare i regeringsrätten må årligen, i den mån sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester under 15 dagar samt

att vid sjukdomsförfall för förste vaktmästaren, eller när det erfordras för beredande åt honom af semester, annan vaktmästare skall vara skyldig att, om han förordnas att uppehålla förste vaktmästarens befattning, bestrida densamma, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under

ett och samma kalenderår, med rätt att därunder, i stället för egna tjänstgöringspenningar, åtnjuta vid sjukdomsförfall för förste vaktmästaren de med hans befattning förenade tjänstgöringspenningar och under hans semester ett mot samma tjänstgöringspenningar svarande belopp.

Landsstaterna i länen.

2:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare under punkt 2 af sjätte hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att *dels* uppföra å ordinarie stat från och med år 1913 vid följande länsstyrelser skrifbiträden till nedannämnda antal:

vid hvar och en af länsstyrelserna i Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Kristianstads, Gäfleborgs och Västernorrlands län tre biträden,

vid hvar och en af länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Jönköpings, Kalmar, Älfsborgs, Örebro, Kopparbergs, Jämtlands och Västerbottens län två biträden samt

vid hvar och en af länsstyrelserna i Östergötlands, Kronobergs, Gottlands, Blekinge, Skaraborgs, Värmlands, Västmanlands och Norrbottens län ett biträde;

dels förklara, att till ifrågavarande skrifbiträdestjänster skola antagas kvinnor, dock att vid första tillsättningen af dylik tjänst jämväl man, som oafbrutet åtminstone från 1912 års ingång vid länsstyrelse innehåft stadig anställning för utförande af hufvudsakligen renskrifningsgöromål, må befordras till skrifbiträde vid samma länsstyrelse;

dels medgifva,

att lön och tjänstgöringspenningar må för ifrågavarande biträden utgå med lön 700 kronor och tjänstgöringspenningar 350 kronor, hvar till kunna komma två ålderstillägg till lönen, det ena med 200 kronor efter fem år och det andra, likaledes med 200 kronor, efter ytterligare fem år; samt

att därutöfver må utgå ortstillägg för biträde vid länsstyrelsen i Stockholms län med 150 kronor samt för biträde vid länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län med 75 kronor;

dels såsom tillägg till de genom kungl. kungörelsen den 18 september 1908 stadgade villkor för åtnjutande af de från 1909 års början fastställda löneförmånerna för tjänstemän och betjante vid länsstyrelser besluta, att biträde, som vid ikraftträdandet af ifrågavarande ändring i staten för landsstaterna i länen är anställdt hos länsstyrelse och antages till biträde å denna stat, äger att för åtnjutande af löneförhöjning

genom ålderstillägg räkna sig till godo den tid, biträdet därförinnan innehaft stadig anställning hos styrelsen;

dels besluta, att beträffande ifrågavarande biträden skola gälla de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 13 januari innevarande år angifna allmänna villkor och bestämmelser för åtnjutande af aflöningsförmånerna för fasta biträden hos vissa verk och myndigheter;

dels ock höja anslaget till landsstaterna i länen (däraf 193,000 kronor reservationsanslag) från 3,068,635 kronor med 45,825 kronor till 3,114,460 kronor.

Riksdagen, som i likhet med föredragande departementschefen anser det olämpligt att för utförande af renskrifning och andra därmed jämförliga mera mekaniska arbeten anlita vid länsstyrelsen anställda extra ordinarie tjänstemän, har funnit den i ärendet förebragta utredningen ådagalägga det stadigvarande behovet af särskilda biträden för utförande af dessa göromål, och har Riksdagen intet att erinra mot det föreslagna antalet dylika biträdesbefattningar vid de olika länsstyrelserna.

Såsom af departementschefen erinrats äro fasta biträdesbefattningar af här ifrågavarande art närmast afsedda för kvinnor. Riksdagen, som delar departementschefens mening om vikten af att denna regel uppehålls äfven med afseende å länsstyrelserna, har emellertid i likhet med departementschefen ansett, att det måhända vore obilligt, att vid första tillsättningen af befattningarna från möjligheten att vinna befordran till fast skrifbiträde utesluta de vid en eller annan länsstyrelse sedan längre tid anställda manliga renskrifvare.

Under hänvisande beträffande aflönning och lönevillkor vid ifrågavarande tjänster till sitt i skrifvelse angående regleringen af utgifterna under riksstatens andra hufvudtitel omförmälda beslut angående skrifbiträden hos nedre justitierevisionen, får Riksdagen anmäla att Riksdagen

dels uppfört å ordinarie stat från och med år 1913 vid följande länsstyrelser skrifbiträden till nedannämnda antal:

vid hvar och en af länsstyrelserna i Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Kristianstads, Gäfneborgs och Västernorrlands län tre biträden,

vid hvar och en af länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Jönköpings, Kalmar, Älfsborgs, Örebro, Kopparbergs, Jämtlands och Västerbottens län två biträden samt

vid hvar och en af länsstyrelserna i Östergötlands, Kronobergs, Gottlands, Blekinge, Skaraborgs, Värmlands, Västmanlands och Norrbottens län ett biträde;

dels förklarar, att till ifrågavarande skrifbiträdestjänster skola antagas kvinnor, dock att vid första tillsättningen af dylik tjänst jämväl man, som oafbrutet åtminstone från 1912 års ingång vid länsstyrelse innehaft stadig anställning för utförande af hufvudsakligen renskrifningsgöromål, må befordras till skrifbiträde vid samma länsstyrelse;

dels medgifvit,

att lön och tjänstgöringspenningar må för ifrågavarande biträden utgå med lön 700 kronor och tjänstgöringspenningar 350 kronor, hvartill kunna komma två ålderstillägg till lönen, det ena med 200 kronor efter fem år och det andra, likaledes med 200 kronor efter ytterligare fem år, samt

att därutöfver må utgå ortstillägg för biträde vid länsstyrelsen i Stockholms län med 150 kronor samt för biträde vid länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län med 75 kronor;

dels såsom tillägg till de genom kungl. kungörelsen den 18 september 1908 stadgade villkor för åtnjutande af de från 1909 års början fastställda löneförmånerna för tjänstemän och betjante vid länsstyrelser beslutit, att biträde, som vid ikraftträdandet af ifrågavarande ändring i staten för landsstaterna i länen är anställdt hos länsstyrelse och antages till biträde å denna stat, äger att för åtnjutande af löneförhöjning genom ålderstillägg räkna sig till godo den tid, biträdet därförinnan innehaft stadig anställning hos styrelsen;

dels beslutat att för åtnjutande af de för kvinnliga biträden i staten upptagna aflöningsförmåner skola gälla de i fråga om fasta biträden hos nedre justitierevisionen af Riksdagen beslutade allmänna villkor och bestämmelser för åtnjutande af deras aflöningsförmåner;

dels ock höjt anslaget till landsstaterna i länen (däraf 193,000 kronor reservationsanslag) från 3,068,635 kronor med 45,825 kronor till 3,114,460 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

3:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare i punkten 3 föreslagit Riksdagen att godkänna följande tillägg till de genom kungl. kungörelsen den 22 juni 1911 stadgade villkor och bestämmelser för åtnjutande af de från 1912 års början fastställda aflöningsförmåner för ordinarie befattningshafvare i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt i väg- och vattenbyggnadsdistrikten, nämligen

att en hvar vaktmästare i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen må årligen, i den mån sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester under 15 dagar, samt

att vid sjukdomsförfall för förste vaktmästaren, eller när det erfordras för beredande åt honom af semester, annan vaktmästare skall vara skyldig att, om han förordnas att uppehålla förste vaktmästarens befattning, bestrida densamma, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår, med rätt att därunder, i stället för egna tjänstgöringspenningar, åtnjuta vid sjukdomsförfall för förste vaktmästaren de med hans befattning förenade tjänstgöringspenningar och under hans semester ett mot samma tjänstgöringspenningar svarande belopp.

Departementschefen har i detta ärende uttalat, att för beredande af semester åt vaktmästare i styrelsen ingen förhöjning torde erfordras af det för vikariatsersättning m. m. afsedda anslaget i styrelsens aflöningsstat.

Under hänvisning till sitt i skrifvelse angående regleringen af utgifterna under riksstatens andra hufvudtitel omförmälda beslut angående semester för vaktmästare vid högsta domstolen, får Riksdagen anmäla,

att Riksdagen godkänt följande tillägg till de genom kungl. kungörelsen den 22 juni 1911 stadgade villkor och bestämmelser för åtnjutande af de från 1912 års början fastställda aflöningsförmåner för ordinarie befattningshafvare i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt i väg- och vattenbyggnadsdistrikten, nämligen,

att en hvar vaktmästare i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen må årligen, i den mån sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester under 15 dagar samt

att vid sjukdomsförfall för förste vaktmästaren, eller när det erfordras för beredande åt honom af semester, annan vaktmästare skall vara skyldig att, om han förordnas att uppehålla förste vaktmästarens befattning, bestrida densamma, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår, med rätt att därunder, i stället för egna tjänstgöringspenningar, åtnjuta vid sjukdomsförfall för förste vaktmästaren de med hans befattning förenade tjänstgöringspenningar och under hans semester ett mot samma tjänstgöringspenningar svarande belopp.

4:o) I en till Riksdagen den 23 februari 1912 aflåten proposition nr 56 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att godkänna dels sådan ändring i den år 1911 fastställda ordinarie stat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att för hvarterdera af två kvinnliga biträden lönen

höjes från 600 kronor till 900 kronor och tjänstgöringspenningarna från 450 kronor till 550 kronor samt för hvar och en af tre kvinnliga biträden lönen höjes från 600 kronor till 700 kronor, men tjänstgöringspenningarna sänkas från 450 kronor till 350 kronor, dels ock det tillägg till de enligt kungl. kungörelsen, den 22 juni 1911 stadgade villkor och bestämmelser för åtnjutande af de med befattning å sagda stat förenade aflöningsförmåner, att för skrifbiträde å väg- och vattenbyggnadsstyrelsens stat skola gälla de af chefen för finansdepartementet föreslagna, i statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 13 januari 1912 upptagna allmänna villkor och bestämmelser i fråga om fasta biträden hos vissa verk och myndigheter, dock med iakttagande af de jämkningar därutinnan, som af Riksdagen i fråga om fasta biträden å nedre justitierevisionens stat sedermera beslutats.

Under hänvisning i öfrigt till sitt i skrifvelse angående regleringen af utgifterna under riksstatens andra hufvudtitel omförmälda beslut angående skrifbiträden hos nedre justitierevisionen, får Riksdagen anmäla, att Riksdagen godkänt sådan ändring i den år 1911 fastställda ordinarie stat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att för hvarterdera af två kvinnliga biträden lönen höjes från 600 kronor till 900 kronor och tjänstgöringspenningarna från 450 kronor till 550 kronor, samt för hvar och ett af tre kvinnliga biträden lönen höjes från 600 kronor till 700 kronor, men tjänstgöringspenningarna sänkas från 450 kronor till 350 kronor, samt medgifvit, att för åtnjutande af de för kvinnliga biträden i staten upptagna aflöningsförmåner skola gälla de i fråga om fasta biträden hos nedre justitierevisionen af Riksdagen beslutade allmänna villkor och bestämmelser för åtnjutande af deras aflöningsförmåner.

Medicinalstyrelsen med dithörande stater.

5:o) I punkt 4 af denna hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att höja det till civila läkarstipendiater beviljade, under medicinalstyrelsen med dithörande stater under sjätte hufvudtiteln uppförda reservationsanslag å 7,500 kronor med 15,000 kronor till 22,500 kronor att användas till aflöning af 15 civila läkarstipendiater.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning afser dels ökning af antalet civila läkarstipendiater från 10 till 15, dels ock höjning af stipendiebeloppen från 750 kronor till 1,500 kronor.

Riksdagen, som af den förebragta utredningen blifvit öfvertygad om behofvet af såväl den afsedda ökningen i antalet stipendier som den föreslagna löneförbättringen för stipendiaterna, har höjt det till civila läkarstipendier beviljade, under medicinalstyrelsen med dithörande stater under sjätte hufvudtiteln uppförda reservationsanslag å 7,500 kronor med 15,000 kronor till 22,500 kronor att användas till afföning af 15 civila läkarstipendier.

Genom hvad Riksdagen under denna punkt beslutat kommer anslaget till medicinalstyrelsen med dithörande stater, nu utgörande 1,027,700 kronor, (däraf 12,000 kronor reservationsanslag), att ökas med 15,000 kronor till 1,042,700 kronor, däraf 27,000 kronor reservationsanslag.

Hospitals underhåll.

6:o) I en den 19 april 1912 till Riksdagen aflåten proposition, nr 206, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen medgifva att vid ett hvart af Sätters och Västerviks hospital må under den tid, första beläggningen pågår, dock högst till den 1 juli 1913, i stället för underläkare anställas två extraläkare mot ett arfvode af högst 12 kronor om dagen jämte de naturaförmåner, som för biträdande läkare blifvit genom Kungl. bref den 28 juni 1907 fastställda, att vid Stockholms hospital må anställas en hospitalsläkare mot den kontanta afföning och de förmåner i öfrigt samt under de bestämmelser och villkor, som beträffande sådan befattning blifvit genom nådigt bref den 28 juni 1907 fastställda, att sistnämnda tjänstebefattning må tillsättas redan under år 1912, samt att hvad som erfordras för beredande af ifrågavarande löneförmåner må utgå af förslagsanslaget till hospitals underhåll, utom hvad angår ålderstillägg till hospitalsläkaren vid Stockholms hospital, hvilket skall påföras sjätte hufvudtitelns förslagsanslag till ålderstillägg.

På grund af hvad till stöd för framställningen i ärendet förekommer, har Riksdagen ansett sig böra bifalla densamma. Riksdagen har visserligen fäst sin uppmärksamhet vid att den föreslagna nya hospitalsläkartjänsten vid Stockholms hospital är afsedd att tillsättas redan under år 1912, ett förfaringssätt som står i strid med Riksdagens vid flera föregående tillfällen uttalade åsikt, att af Riksdagen beslutade nya tjänstebefattningar icke böra uppföras å stat förr än från och med in-

gången af det år, statsregleringen afser; men har Riksdagen, med hänsyn till hospitalets egenskap af undervisningsanstalt och önskvärdheten af att öfverläkaren redan från början af nästkommande hösttermin vinner den med inrättandet af hospitalsläkartjänsten afsedda lättningen i sin arbetsbörd, ej i antydda hänseende velat framställa någon erinran mot förslaget.

Riksdagen har alltså medgifvit

dels att vid ett hvart af *Säters och Västerviks hospital* må under den tid, första beläggningsen pågår, dock högst till den 1 juli 1913, i stället för underläkare anställas två extraläkare mot ett arvode af högst 12 kronor om dagen jämte de naturaförmåner, som för biträdande läkare blifvit genom kungl. bref den 28 juni 1907 fastställda;

dels att vid *Stockholms hospital* må anställas en hospitalsläkare mot den kontanta aflöning och de förmåner i öfrigt samt under de bestämmelser och villkor, som beträffande sådan befattning blifvit genom kungl. bref den 28 juni 1907 fastställda;

dels att sistnämnda tjänstebefattning må tillsättas redan under år 1912;

dels ock att hvad som erfordras för beredande af ifrågavarande löneförmåner må utgå af förslagsanslaget till hospitals underhåll, utom hvad angår ålderstillägg till hospitalsläkaren vid *Stockholms hospital*, hvilket skall påföras sjätte hufvudtitelns förslagsanslag till ålderstillägg.

Försäkringsinspektionen.

7:o) Eders Kungl. Maj:t har uti punkten 5 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen

1) att *dels* besluta att i försäkringsinspektionens stat från och med år 1913 uppföra aflöning till ett kvinnligt biträde med lön 900 kronor, tjänstgöringspenningar 550 kronor och ortstillägg 150 kronor, hvartill kunna komma två ålderstillägg till lönen, hvartdera å 200 kronor, efter fem och tio år; *dels* bestämman, att den pension, som med tillämpning af lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension kan komma att beviljas nämnda biträde, skall utgå af försäkringsanstaltarnas bidrag till försäkringsinspektionens organisation och verksamhet; *dels* medgifva, att biträde, som vid ikraftträdandet af ifrågavarande ändring i försäkringsinspektionens stat är anställdt hos försäkringsinspektionen och antages till biträde å denna stat, äger att för åtnjutande af löneförhöjning genom ålderstillägg räkna sig till godo den tid, biträdet därförinnan innehaft stadig anställning hos försäkrings-

inspektionen; dels ock besluta, att för nämnda kvinnliga biträde skola gälla de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 13 januari 1912 angifna allmänna villkor och bestämmelser för åtnjutande af aflöningsförmånerna för fasta biträden hos vissa verk och myndigheter;

2) att höja det i försäkringsinspektionens stat till vikariatsersättningar, ersättningar till extra tjänstemän och andra biträden, resekostnads- och traktamentsersättningar, tryckningskostnader, hyra, kostnader för belysning, uppvärmning, städning, möbler, böcker, tidningar, kontorsrekvisita m. m. äfvensom till extra ordinarie arbetskrafter vid möjligen förekommande särskild administration af lifförsäkringsbolag upptagna förslagsanslag från 19,600 kronor till 24,000 kronor eller med 4,400 kronor att utgå af försäkringsanstalternas bidrag till försäkringsinspektionens organisation och verksamhet;

3) att höja reservationsanslaget till upprätthållande af försäkringsinspektionens verksamhet från 53,000 kronor med 6,000 kronor till 59,000 kronor;

4) att godkänna sådant tillägg till de genom kungl. kungörelsen den 12 augusti 1910 stadgade villkor och bestämmelser för åtnjutande af de från 1911 års början fastställda aflöningsförmåner för ordinarie tjänstinnehafvare i försäkringsinspektionen, att vaktmästaren hos inspektionen må årligen, i den mån det kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester under 15 dagar.

Den förebragta utredningen har synts Riksdagen ådagalägga, att goda grunder finnas för hvad af Eders Kungl. Maj:ts föreslagits i fråga om uppförande i försäkringsinspektionens stat af aflönning till ett kvinnligt biträde m. m. Hvad aflöningsvillkoren beträffar hänvisar Riksdagen till sitt i skrifvelse angående regleringen af utgifterna under riksstatsens andra hufvudtitel omförmälda beslut angående skrifbiträden hos nedre justitierevisionen.

Eders Kungl. Maj:ts förslag i fråga om semester åt inspektionens vaktmästare anser sig Riksdagen böra bifalla.

Hvad därefter vidkommer tillsynen öfver understödsföreningarna har det synts Riksdagen kunna ifrågasättas, huruvida det är lämpligast att denna tillsyn öfverlämnas till försäkringsinspektionen, och har Riksdagen i detta afseende fäst sin uppmärksamhet vid att den af Riksdagen numera beslutade socialstyrelsens verksamhet är afsedd att omfatta den med tillsynen öfver understödsföreningarna i viss mån likartade tillsynen öfver sjukkassorna.

Vid sådant förhållande har Riksdagen ansett frågans lösning bäst främjas, om de för år 1913 för tillsyn öfver understödsföreningarna

erforderliga medel anvisas å extra stat och ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande och Eders Kungl. Maj:t lämnas tillfälle att till 1913 års Riksdag inkomma med förslag till slutgiltigt ordnande af frågan om tillsynen öfver understödsföreningarna.

Riksdagen har alltså

dels beslutat att i försäkringsinspektionens stat från och med år 1913 uppföra aflöning till ett kvinnligt biträde med lön 900 kronor, tjänstgöringspenningar 550 kronor och ortstillägg 150 kronor, hvartill kunna komma två ålderstillägg till lönen, hvartdera å 200 kronor, efter fem och tio år;

dels bestämt, att den pension, som med tillämpning af lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänsteinnehafvares rätt till pension kan komma att beviljas nämnda biträde, skall utgå af försäkringsanstaltens bidrag till försäkringsinspektionens organisation och verksamhet;

dels medgifvit, att biträde, som vid ikraftträdandet af ifrågavarande ändring i försäkringsinspektionens stat är anställdt hos försäkringsinspektionen och antages till biträde å denna stat, äger att för åtnjutande af löneförhöjning genom ålderstillägg räkna sig till godo den tid, biträdet därförinnan innehaft stadig anställning hos försäkringsinspektionen;

dels ock beslutat, att för nämnda kvinliga biträde skola gälla de i fråga om fasta biträden hos nedre justitierevisionen af Riksdagen beslutade allmänna villkor och bestämmelser för utnjutande af deras aflöningsförmåner.

Vidare har Riksdagen

dels nedsatt det i försäkringsinspektionens stat till vikariatsersättningar, ersättningar till extra tjänstemän och andra biträden, resekostnads- och traktamentsersättningar, tryckningskostnader, hyra, kostnader för belysning, uppvärmning, städning, möbler, böcker, tidningar, kontorsrekvisita m. m. äfvensom till extra ordinarie arbetskrafter vid möjligen förekommande särskild administration af lifförsäkringsbolag upptagna förslagsanslag med 1,400 kronor eller från 19,600 kronor till 18,200 kronor att utgå af försäkringsanstaltens bidrag till försäkringsinspektionens organisation och verksamhet;

dels beslutat att icke bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag om höjning af reservationsanslaget till upprätthållande af försäkringsinspektionens verksamhet från 53,000 kronor med 6,000 kronor till 59,000 kronor;

dels godkänt sådant tillägg till de genom kungl. kungörelsen den 12 augusti 1910 stadgade villkor och bestämmelser för åtnjutande af de från 1911 års början fastställda aflöningsförmåner för ordinarie tjänsteinnehafvare i försäkringsinspektionen, att vaktmästaren hos inspek-

tionen må årligen, i den mån det kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester under 15 dagar.

Beträffande de för tillsyn öfver understödsföreningarna erforderliga medel anmäler Riksdagen i punkt 65 här nedan sitt beslut.

Internationell ständig förening för frågor rörande vägväsendet.

8:o) I punkten 6 af denna hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t vidare föreslagit Riksdagen att till gäldande med 500 francs af Sveriges bidrag till den ständiga internationella föreningen för frågor rörande vägväsendet anvisa såsom förslagsanslag ett belopp af 365 kronor.

Såsom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i sitt uti ärendet afgifna yttrande anfört, läser det vara af vikt, att vårt lands vägbyggnadskonst sättes i tillfälle att på bästa sätt följa med den på grund af tillkomsten af vissa nyare transportmedel nödvändiggjorda utvecklingen af vägbyggnadstekniken; och då Sveriges deltagande i ifrågavarande förenings verksamhet synes ägnadt att befordra denna angelägenhet, har Riksdagen ansett sig böra bevilja de för Sveriges anslutning till föreningen erforderliga medel och alltså till gäldande med 500 francs af Sveriges bidrag till den ständiga internationella föreningen för frågor rörande vägväsendet anvisat såsom förslagsanslag ett belopp af 365 kronor.

Beträffande af Eders Kungl. Maj:t till gäldande af samma bidrag för år 1912 äskadt anslag å extra stat, anmäler Riksdagen i punkt 63 här nedan sitt beslut.

Socialstyrelsen.

9:o) I punkten 7 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att dels i afvaktan på den proposition, Eders Kungl. Maj:t kunde komma att aflåta till Riksdagen om inrättande från och med år 1913 af ett ämbetsverk, kalladt socialstyrelsen, tills vidare förslagsvis beräkna ett belopp af 175,000 kronor.

Sedermåra har i en den 22 mars 1912 dagtecknad proposition, nr 108, Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att *dels* från och med år 1913, med godkännande af de i sagda protokoll intagna förslag till aflöningsstat samt till allmänna villkor och bestämmelser för aflöningsförmånernas åtnjutande, i riksstaten under sjätte hufvudtiteln uppföra ett ordinarie anslag till ett centralt ämbetsverk för sociala ärenden, social-

styrelsen, å 138,200 kronor, *dels* för upprätthållande af socialstyrelsens verksamhet, utöfver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1913 anvisa ett belopp af 35,000 kronor, *dels ock* från och med år 1913 från kommerskollegii nuvarande stat utesluta en byråchef och föreståndare för det arbetsstatistiska arbetet m. m.

På sätt i särskild skrifvelse anmäls har Riksdagen *dels* godkänt följande stat att tillämpas från och med år 1913 för ett nytt centralt ämbetsverk för sociala ärenden, benämndt socialstyrelsen, med den ställning och befogenhet, som af utskottet ofvan angifvits:

Aflönings- och omkostnadsstat för socialstyrelsen.

	Lön eller mot- svarande.	Tjänst- görings- pengar eller mot- svarande.	Orts- tillägg.	Summa.	
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
A. Ordinarie anslag.					
1 chef för socialstyrelsen	6,200	2,800	1,000	10,000	
2 fullmäktige, arfvoden å 1,000	—	—	—	2,000	
1 byråchef	5,000	2,500	600	8,100	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kr.
2 byråchefer	10,000	5,000	1,200	16,200	
1 ledamot för lagärenden, arfvode	5,600	2,500	—	8,100	
1 sekreterare	3,600	1,800	400	5,800	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr., och efter 10 år med ytter- ligare 500 kr.
4 tjänstemän af 2:dra graden (1 sekre- terare och inspektörsassistent, 3 förste aktuarier)	14,400	7,200	1,600	23,200	
1 tjänsteman af första graden, aktuarie tillika registrator och kassör	2,200	1,500	300	4,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr., efter 10 år med ytterligare 500 kr. och efter 15 år med än ytterligare 500 kr.
3 tjänstemän af 1:sta graden, 2 auktua- rier samt 1 bibliotekarie, tillika regi- strator)	6,600	4,500	900	12,000	
1 kvinnligt skrifbiträde af högre grad	900	550	150	1,600	Efter 5 år kan lönen höjas med 200 kr. och efter 10 år med ytter- ligare 200 kr.
3 kvinnliga skrifbiträden af högre grad	2,700	1,650	450	4,800	
1 kvinnligt skrifbiträde af lägre grad	700	350	150	1,200	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kr.
6 kvinnliga skrifbiträden af lägre grad	4,200	2,100	900	7,200	
1 förste vaktmästare	900	450	150	1,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kr.
1 vaktmästare	700	350	150	1,200	
Till amanuenser, sakkunniga, extra bi- träden, gratifikationer och vikariats- ersättningar	—	—	—	17,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kr. och efter 10 år med ytter- ligare 100 kr.
<i>Ordinarie anslag:</i> Summa kronor	—	—	—	123,900	

		Summa.
		Kr.
<i>Ann. 1.</i> Därest ledamoten för lagärenden ej innehar ordinarie befattning, hvarmed följer skyldighet att erlægga afgift för egen pensionering, skall den del af arfvodet, som anses motsvara lönen, minskas med 300 kronor; innehar han åter befattning, hvarmed följer skyldighet att erlægga lägre sådan afgift än som åligger tjänsteman af 3:dje lönegraden, skall från nämnda del af arfvodet afdragas så stort belopp, att detta afdrag och den honom i förenämnda hänseende åliggande pensionsafgiften tillsammans utgöra 300 kronor.		
<i>Ann. 2.</i> Därest vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad samt bränsle, skall, så länge denna förmån kvarstår, ortstillägg ej till honom utgå äfvensom å lönen afdragas 100 kronor årligen.		
B. Extra anslag.		
Till extra tjänstemän och biträden, gratifikationer, sakkunniga etc.		28,000
Till införskaffande af statistiska primäruppgifter, ombud i orterna m. m.:		
för den allmänna socialstatistiken		12,000
» större specialundersökningar		5,000
» landtarbetarstatistiken		2,000
<i>Extra anslag:</i>	Summa kronor	47,000
	Tillsammans kronor	170,900

dels förklarar, att följande allmänna villkor och bestämmelser skola gälla för aflöningsförmånernas åtnjutande, nämligen

att samtliga ordinarie tjänsteinnehafvare i socialstyrelsen skola, i den mån ej undantag kunna anses böra stadgas eller för särskilda fall efter pröfning medgifvas, vara å tjänsterummet tillstädes minst sex timmar hvarje söckendag;

att innehafvare af ordinarie tjänst i socialstyrelsen skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som vid en möjligen inträdande förändrad organisation af ämbetsverket eller dess särskilda afdelningar eller eljes i allmänhet kan varda stadgad, samt i sådant hänseende, äfvensom därest ämbetsverkets ställning inom statsförvaltningen så förändras, att detsamma ej längre kan såsom själfständigt ämbetsverk anses, eller därest vissa ifrågavarande ämbetsverk tillhörande göromål öfverflyttas till annat ämbetsverk, vara pliktig att, med bibehållande af den tjänstegrad och den aflöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen

förenade göromål eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, tjänstgöra i det verk, till hvilket göromålen öfverlämnas; skolande befattningshafvare i socialstyrelsen slutligen, likaledes med bibehållande af nyssnämnda förmåner, vara underkastad att, när helst så af Kungl. Maj:t pröfvas lämpligt, förflyttas till annan befattning inom förvaltningen på det sociala området;

att med ordinarie befattning i socialstyrelsen icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att med ordinarie befattning i nämnda ämbetsverk ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försedt eller blifvit såsom aktiebolag registrerad, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, så framt ej, hvad angår chef eller ledamot, Kungl. Maj:t och, hvad angår innehafvare af annan befattning, socialstyrelsen, uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågavarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen i ämbetsverket, finner uppdraget eller befattningen kunna få mottagas och tillsvare bibehållas;

att tjänsteman i första eller andra lönegraden är skyldig att tjänstgöra å den särskilda befattning inom graden, där socialstyrelsen, till befordrande af arbetets oafbrutna gång, finner honom lämplig och behöflig;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattnings innehafvare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han eljes varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som af sjukdom hindras att sin befattning förrätta, äger uppbära hela lönen jämte orstillägget eller i det fall, där aflöningen utgöres af arfvode, den del däraf, som icke anses såsom tjänstgöringspenningar, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, tjänstgöring hos Riksdagen, dess utskott eller revisorer eller andra särskilda uppdrag eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljes är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen eller ortstillägget eller af arfvodet, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljes pröfvas skäligt;

att aflöning ej må utgå till befattningshafvare för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utan att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller kunna styrka giltigt förfall;

att, därest befattningshafvare varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke prövas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej finns skäligt låta honom uppbära något däraf;

att vid sjukdomsförfall, eller när det erfordras för ämbetsresor eller för beredande af semester, innehafvare af lägre befattning skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning i socialstyrelsen, densamma, mot åtnjutande, i förstnämnda fall af de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men eljes af däremot svarande belopp i stället för egna tjänstgöringspenningar, bestrida, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår;

att, därest förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af befattning i samma lönegrad är i staten medgifven, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med godt vitsord bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, annan statens tjänst, eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att härvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjutit semester, och för andra förhöjningen, om sådan äger rum, efter ytterligare fem år, på samma villkor, samt för tredje förhöjningen, därest sådan kan ske, efter än ytterligare fem år, äfvenledes på samma villkor, under iakttagande, hvad hvar och en af omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre aflöningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande löntagare vid bestämmandet af rätten till löneförhöjning tillgodoräknas den tid, som före den nya aflöningsstatens trädande i kraft förflutit från hans tillträde till befattningen eller annan, samma lönegrad tillhörande befattning i kommerskollegium, vare sig på grund af fullmakt eller konstitutorial eller förordnande tillsvidare att vara innehafvare af befattningen;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må samma förhöjning tillträda;

att tjänstemännen äga årligen, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske, åtnjuta semester, chefen, byråcheferna och ledamoten för lagärenden samt tjänstemännen af andra lönegraden enhvar under en och en half månad samt tjänstemännen af första lönegraden enhvar under en månad;

att tjänsteman, som har sig anförtrodd uppbörd eller kontroll å

uppbörd, är pliktig att å tid af året, som af chefen bestämmes, begagna sig af semester;

att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall själfva lönen äfvensom ortstillägget eller, där aflöningen utgöres af arfvode, den del däraf, som icke anses såsom tjänstgöringspenningar, utgå till månadens slut;

att i fråga om skyldighet att från tjänsten afgå äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad i särskild lag angående civila tjänsteinnehafvares rätt till pension är vid tiden för den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvidt angår innehafvare af befattning, som därefter tillträdes, vid tillträdet till befattningen stadgadt;

att den, som tillträder den nya aflöningsstaten, skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande af eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed;

att enhvar, som med eller efter den nya lönestatens ikraftträdande tillträder befattning i socialstyrelsen, skall vara pliktig att underkasta sig nyssberörda villkor och bestämmelser; samt

att de förutvarande innehafvare af ordinarie befattningar i kommerskollegium, hvilka, oaktadt därtill berättigade, icke före den 1 november 1912 anmäla, att de vilja underkasta sig den nya aflöningsstaten samt nämnda villkor och bestämmelser, och som icke lagligen kunna därtill förbindas, skola varda bibehållna vid dem enligt dittills gällande ordinarie stat tillkommande aflöningsförmåner äfvensom, i den mån ej annat för-anledes af bestämmelserna i lagen angående civila tjänsteinnehafvares rätt till pension, vid den rätt till pension, som dittills tillkommit dem;

att enhvar vaktmästare i socialstyrelsen må årligen, i den mån sådant kan ske utan hinder för göromålen behöriga gång, åtnjuta semester under 15 dagar, samt

att vid sjukdomsförfall för förste vaktmästaren eller, när det erfordras för beredande åt honom af semester, annan vaktmästare skall vara skyldig att, om han förordnas att uppehålla förste vaktmästarens befattning, bestrida densamma, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår, med rätt att därunder, i stället för egna tjänstgöringspenningar, åtnjuta vid sjukdomsförfall för förste vaktmästaren de med dennes befattning förenade tjänstgöringsgspenningar och under hans semester ett mot samma tjänstgöringspenningar svarande belopp;

att kvinnligt biträde, som vid de nya tjänsternas uppförande i stat är anställdt hos kommerskollegium och antages till biträde å socialstyrelsens stat, må för åtnjutande af löneförhöjning genom ålderstillägg räkna

sig till godo den tid, biträdet därförinnan innehaft stadig anställning hos kommerskollegium; samt

att för kvinnliga biträden å socialstyrelsens stat skola gälla följande allmänna villkor och bestämmelser, nämligen

1) att, då vid uppförande i stat af sådan tjänst till innehafvare af tjänsten befordras person, som omedelbart före sin befordran inom vederbörande ämbetsverk utfört samma arbete som det till tjänsten hörande mot fast arvode under föregående år till belopp, öfverstigande hvad enligt staten skall utgå till tjänstens innehafvare, ämbetsverket skall äga bereda fyllnad i aflöningen för dess uppbringande till nämnda arvodes belopp; dock att biträdet genom dylik aflöningsfyllnad ej må i något fall tillgodoföras aflöning till högre belopp, än som motsvarar beloppet af den med befattningen i fråga förenade slutaflöningen, tjänstgöringspenningar och ortstillägg däri inräknade;

2) att biträdes arbetstid å tjänsterummet skall vara 6 timmar, men i verk, där nämnda arbetstid är för tjänstemännen bestämd till 7 timmar, denna tid, samt att, då arbetstiden är 6 timmar, biträdet skall vara pliktigt att i särskilda fall, när arbetets behöriga gång det kräver, kvarstanna i arbetet å tjänsterummet intill ytterligare en timme;

3) att biträde, där ej annat är stadgadt i vederbörande aflöningsstat, må åtnjuta semester under en månad om året, när sådant utan hinder för göromålens behöriga gång kan ske;

4) att, där biträde med aflöning efter den lägre typen befordras till biträdesbefattning, för hvilken aflöning utgår efter den högre typen, biträde, som redan intjänat sista ålderstillägget i den lägre graden, må för erhållande af första ålderstillägget i den högre graden få tillgodoräkna sig högst fem år af den tid, som förflutit från det biträdet tillträdde det sista ålderstillägget i den lägre graden;

5) att, där inom ett ämbetsverk äro anställda biträden af såväl högre som lägre grad, biträde af lägre grad skall vara skyldigt att, om det förordnas såsom biträde af högre grad hos ämbetsverket, bestrida befattningen som sådant, dock ej längre än sammanlagdt tre månader under ett och samma kalenderår; ägande sålunda förordnadt biträde af lägre grad att därunder i stället för egna tjänstgöringspenningar åtnjuta, om förordnandet erfordras i följd af sjukdomsfall, de med den tjänstledigas befattning förenade tjänstgöringspenningar, men, då förordnandet erfordras för beredande af semester, ett mot den semesterledigas tjänstgöringspenningar svarande belopp;

6) att gift kvinna må till biträdestjänst befordras allenast efter af Kungl. Maj:t på framställning i hvarje särskildt fall lämnadt medgifvande.

7) att, där kvinnlig innehafvare af biträdestjänst ingår äktenskap, hon icke skall vara skyldig att af sådan anledning afgå från tjänsten, därest icke vederbörande öfverordnade myndighet med hänsyn till tjänstens behöriga upprätthållande finner det nödigt;

8) att biträdestjänst skall af vederbörande ämbetsverk eller myndighet tillsättas medelst konstitutorial och att tillsättningen skall ske efter tjänstens ledigförklarande genom kungörelse;

9) att rörande tillsättningen i öfrigt, kompetensfordringar, ordningen för meddelande af tjänstledighet och afsked samt för åtal och disciplinär bestraffning och dylikt skola gälla de närmare stadganden, som må varda af Kungl. Maj:t bestämda; samt

10) att i öfrigt de för vederbörande ämbetsverk och myndighet stadgade villkor och bestämmelser för aflöningsförmånernas åtnjutande skola i tillämpliga delar och i den mån de icke stå i strid mot hvad här blifvit föreskrifvet lända till efterrättelse;

dels i riksstaten under sjätte hufvudtiteln uppfört ett ordinarie anslag till socialstyrelsen å 123,900 kronor;

dels för upprätthållande af socialstyrelsens verksamhet, utöfver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1913 anvisat ett belopp af 47,000 kronor;

dels ock från och med år 1913 från kommerskollegii nuvarande stat utslutit *dels* aflöning till en byråchef och föreståndare för det arbetsstatistiska arbetet m. m. till belopp af 6,400 kr., *dels ock* i anslaget till vikariatsersättningar m. m. ingående semesterersättning åt samme byråchef, uppgående till 250 kronor.

Yrkesinspektionen.

10:o) I en den 12 april innevarande år till Riksdagen aflåten proposition (nr 239) har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att *dels*, med godkännande af de i statsrådsprotokollet öfver civilärenden för samma dag intagna förslag till aflöningsstat samt till allmänna villkor och bestämmelser för aflöningsförmånernas åtnjutande att tillämpas från och med år 1913, i riksstaten under sjätte hufvudtiteln uppföra ett ordinarie anslag till anordnande af yrkesinspektion å 107,300 kronor; *dels ock* för samma ändamål å extra stat för år 1913 anvisa ett belopp af 50,000 kronor.

På sätt i särskild skrifvelse anmäls har Riksdagen *dels* godkänt

följande aflönings- och omkostnadsstat för yrkesinspektionen, att tillämpas från och med år 1913.

	Lön.	Tjänstgöringspengar.	Orts-tillägg.	Summa.	
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
A. Ordinarie anslag.					
1 yrkesinspektör	4,200	2,000	400	6,600	} Lönen kan efter 5 år höjas med 500 kr. och efter 10 år med ytterligare 500 kr.
1 »	4,200	2,000	400	6,600	
1 »	4,200	2,000	—	6,200	
6 yrkesinspektörer	25,200	12,000	—	37,200	} Lönen kan efter 5 år höjas med 300 kr., efter 10 år med ytterligare 300 kr. och efter 15 år med ytterligare 300 kr.
1 yrkesinspektis	2,400	1,200	—	3,600	
Till yrkesinspektörernas och yrkesinspektisens kontorskostnader samt vikariatsersättningar, förslagsvis	—	—	—	17,000	
Summa kronor	—	—	—	77,200	
B. Extra anslag.					
Till arfvoden åt 11 assistenter, 18 underinspektörer, specialinspektörer samt vikariatsersättningar m. m., summa kronor				85,600	
Ordinarie och extra anslag tillsammans kronor.....				162,800	

dels godkänt följande villkor och bestämmelser för åtnjutande af de i aflöningsstaten upptagna aflöningsförmåner, nämligen:

att innehafvare af ordinarie befattning inom yrkesinspektionen skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden samt reglering af tjänstgöringsområde, som vid en möjligen inträdd förändrad organisation af yrkesinspektionen eller eljest kan varda honom i behörig ordning ålagd;

att med ordinarie befattning inom yrkesinspektionen icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat;

att med sådan ordinarie befattning ej heller må förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som är försedt med Kungl. Maj:ts oktroj eller blifvit registrerad såsom

aktiebolag, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning af hvad slag som helst, så framt ej Kungl. Maj:t, uppå därom gjord framställning och efter pröfning, att ifrågasvarande uppdrag eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderlig för tjänstgöringen inom yrkesinspektionen, finner uppdraget eller befattningen kunna få mottagas och tills vidare bibehållas;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, befattningsinnehafvare verkligen tjänstgjort, men för den tid, han varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att den, som af sjukdom hindras att förrätta sin befattning, äger uppbära hela lönen jämte ortstillägg, där sådant utgår, men att den, som undfår ledighet för svag hälsas vårdande, enskilda angelägenheter, särskildt uppdrag eller för annat ändamål eller i behörig ordning afstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen förhindrad att sköta befattningen, kan förpliktas att under ledigheten utöfver sina tjänstgöringspenningar afstå så mycket af lönen eller ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest prövas skäligt;

att befattningshafvare, som blifvit oförmögen till tjänstgöring på grund af kroppsskada, ådragen under tjänsteutöfning, må, utan hinder af hvad härofvän är sagdt, tillgodonjuta sin aflöning oafkortad under sex månader och därefter till det belopp, som bestämmes af Kungl. Maj:t;

att aflöning ej må utgå till befattningshafvare för tid, hvarunder han afhållit sig från tjänstgöring utau att hafva i vederbörlig ordning erhållit tjänstledighet eller utan att han kan styrka giltigt förfall;

att, därest befattningshafvare varder afstängd från tjänstgöring eller i häkte tagen, den del af hans aflöning, som icke prövas böra användas till befattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida ej yrkesinspektionens chefsmyndighet finner skäligt låta honom uppbära något däraf;

att, därest förhöjning af lönen efter viss tids fortsatt innehafvande af befattning är i staten medgifven, tidpunkten för första förhöjningen bestämmes att inträda efter fem år, under villkor att innehafvaren under mer än fyra femtedelar af den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med skicklighet och nit bestridt sin egen eller, på grund af förordnande, med godt vitsord annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, och för andra förhöjningen efter ytterligare fem år, på samma villkor samt för tredje förhöjningen, där sådan äger rum, efter än ytterligare fem år, äfvenledes på samma villkor, under iakttagande hvad hvar och en af omförmälda löneför-

höjningar angår, att den högre aflönningen ej får tillträdas förr än vid början af kalenderåret näst efter det, hvarunder den stadgade tjänsteåldern blifvit uppnådd; börande yrkesinspektör vid bestämmandet af rätten till löneförhöjning tillgodoräknas den tid, han före den nya aflöningsstatens trädande i kraft på grund af förordnande bestridt yrkesinspektörsbefattning;

att likväl löntagare, som, då han intjänat stadgad tid för erhållande af löneförhöjning, redan uppnått den lefnads- och tjänsteålder, som berättigar honom till pension, icke må tillträda samma förhöjning;

att befattningshafvare, där så utan hinder för göromålets behöriga gång kan ske, årligen under fjorton dagar äger vistas utom det tjänstgöringsområde, för hvilket han är anställd; börande dock anmälan därom på förhand göras hos yrkesinspektionens chefsmyndighet;

att vid afgang från tjänsten till följd af afskedstagande, entledigande eller dödsfall lön jämte ortstillägg utgå till månadsens slut;

att i fråga om skyldighet att afgå från tjänsten äfvensom i fråga om rätt till pension skall gälla hvad därom kan i laga ordning varda stadgadt; samt

att enhvar, som med eller efter den nya lönestatens ikraftträdande tillträder befattning inom yrkesinspektionen skall vara pliktig att underkasta sig ofvan berörda villkor och bestämmelser;

dels i riksstaten under sjätte hufvudtiteln uppfört ett ordinarie anslag till anordnande af yrkesinspektionen å 77,200 kronor;

dels ock för anordnande af yrkesinspektionen å extra stat för år 1913 anvisat ett belopp af 85,600 kronor.

Sjukkasseväsandets befrämjande.

11:o) I punkten 8 af denna hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, under förutsättning af bifall till förslaget om inrättande af en socialstyrelse, beräkna en nedsättning från och med år 1913 af förslagsanslaget till sjukkasseväsandets befrämjande med 43,200 kronor eller från 1,300,000 kronor till 1,256,800 kronor.

Riksdagen, som i anledning af Eders Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning beslutat inrättande från och med år 1913 af ett nytt centralt ämbetsverk för sociala ärenden, benämndt socialstyrelsen, hvilket ämbetsverk kommer att öfvertaga den nuvarande sjukkasseyrans uppgifter såsom tillsyningsmyndighet öfver sjukkasseväsandet, har från

och med år 1913 nedsatt förslagsanslaget till sjukkasseväsendets befrämjande med 43,200 kronor eller från 1,300,000 kronor till 1,256,800 kronor.

Höjning af vissa förslagsanslag.

12:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare under punkten 9 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att höja dels förslagsanslaget till anstalter för obildbara sinnesslöa med 45,000 kronor eller således till 120,000 kronor, dels förslagsanslaget till ålderstillägg med 35,000 kronor eller således till 300,000 kronor, dels ock förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar med 100,000 kronor eller således till 150,000 kronor.

Med bifall till hvad Eders Kungl. Maj:t föreslagit har Riksdagen dels höjt förslagsanslaget till anstalter för obildbara sinnesslöa med 45,000 kronor eller således till 120,000 kronor,

dels höjt förslagsanslaget till ålderstillägg med 35,000 kronor eller således till 300,000 kronor,

dels ock höjt förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar med 100,000 kronor eller således till 150,000 kronor.

Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.

13:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att i stället för det i 1912 års riksstat uppförda förslagsanslag till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. under sjätte hufvudtiteln uppföra ett ordinarie förslagsanslag för skrifmaterialier, expenser, ved m. m. å 350,000 kronor.

Riksdagen har i stället för det i 1912 års riksstat uppförda förslagsanslag till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. under sjätte hufvudtiteln uppfört ett ordinarie förslagsanslag för skrifmaterialier, expenser, ved m. m. å 350,000 kronor.

Tryckningskostnader.

14:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för bestridande af tryckningskostnader under sjätte hufvudtiteln uppföra ett ordinarie förslagsanslag af 200,000 kronor, som för jämnande af hufvudtitelns slutsumma upptagits till 200,982 kronor.

Under hänvisning till innevarande Riksdags beslut angående uppförande under andra hufvudtiteln af ett förslagsanslag för nu ifrågasvarande ändamål och då Riksdagen icke funnit anledning till erinran mot det nu föreslagna anslaget storlek, får Riksdagen anmäla, att Riksdagen har till bestridande af tryckningskostnader under sjätte hufvudtiteln å ordinarie stat uppfört ett förslagsanslag å 200,000 kronor; dock att anslaget för jämnande af hufvudtitelns slutsumma höjts med 8 kronor till 200,008 kronor.

Öfriga ordinarie anslag.

15:o) Beträffande öfriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande år finnas uppförda under sjätte hufvudtiteln, har Eders Kungl. Maj:t icke föreslagit någon förändring.

Riksdagen får anmäla, att samtliga ordinarie anslag, som här ofvan icke blifvit särskildt omförmälda, för år 1913 fastställts till samma belopp som uti innevarande års riksstat.

Extra anslag.

Med anledning af de för tillfälliga behof, hänförliga till sjätte hufvudtiteln, gjorda framställningar hafva följande anslag beviljats.

Civildepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli.

16:o) Med anledning af Eders Kungl. Maj:ts i punkt 12 af sjätte hufvudtiteln gjorda framställning har Riksdagen på extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 3,000 kronor att af Eders Kungl. Maj:t ställas *till statsministerns förfogande för aflönande af en handsekreterare.*

17:o) Under punkt 13 af denna hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till provisorisk löneroglering för befattningshafvare i civildepartementet i enlighet med de i statsrådsprotokollet tillstyrkta grunder och på de däruti förordade villkor å extra stat för år 1913

bevilja ett förslagsanslag af 13,540 kronor, däraf högst 325 kronor skulle få användas till höjning af vikariatsersättning under semester.

Riksdagen, som ej haft något att erinra mot hvad Eders Kungl. Maj:t i förevarande afseende föreslagit, har till *provisorisk lönerreglering för befattningshafvare i civildepartementet*, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver civildepartementsärenden den 13 januari 1912 angifna grunder och på de däruti omförmälda villkor, å extra stat för år 1913 beviljat ett förslagsanslag af 13,540 kronor, däraf högst 325 kronor må användas till höjning af vikariatsersättning under semester.

18:o) Med bifall till hvad Eders Kungl. Maj:t under punkt 14 af denna hufvudtitel föreslagit, har Riksdagen för aflönande af en *extra föredragande inom civildepartementet* på extra stat för år 1913 anvisat ett belopp af 7,000 kronor, däraf 2,500 kronor skola anses utgöra tjänstgöringspenningar.

19:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag har Riksdagen i likhet med hvad för åren 1908—1912 ägt rum, såsom godtgörelse till ytterligare en *särskild föredragande inom civildepartementet* på extra stat för år 1913 anvisat ett belopp af 4,000 kronor.

20:o) I anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen till *förhöjning af de inom civildepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli anställda amanuensernas arvoden m. m.* på extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 24,000 kronor.

Öfverståthållarämbetet.

21:o) Med bifall till hvad Eders Kungl. Maj:t under punkt 17 af denna hufvudtitel föreslagit har Riksdagen på extra stat för år 1913 anvisat till fortsatt utgifvande af tidningarna »*Polisunderrättelser*» och »*Meddelanden angående automobiltrafik*» ett belopp af 26,400 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att förskottsvis af tillgängliga medel redan under år 1912 af nämnda belopp utanordna 1,200 kronor.

Landsstaterna i länen.

22:o) På grund af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad som skett för år 1912, på extra stat för år 1913 ställt till Eders Kungl. Maj:ts förfogande ett förslagsanslag

af 350,000 kronor att, hufvudsakligen under de i statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 21 februari 1908 angifna villkor för åtnjutande af bidrag från anslaget, användas till *aflöning och underhåll af särskild polisstyrka på landet*, där sådan kan af förhållandena påkallas, under medgifvande tillika, *dels* att af detta anslag ett belopp af 10,000 kronor må användas till åtgärder i särskilda fall för gröfre brotts upptäckande och förbrytares efterspanande och gripande, *dels* att Eders Kungl. Maj:t må af anslaget använda lämpligt belopp till årsarfvode åt en polistjänsteman, som förordnas att inom civildepartementet biträda ej mindre vid uppläggning och förande af register öfver den polisstyrka, som kan komma att ur vissa städers poliskärer ställas till länsstyrelsernas förfogande för beredande af polisskydd vid oroligheter å rikets landsbygd, än ock vid beredning inom departementet af frågor om samma polisstyrkas användning i förekommande fall.

23:o) Under punkt 19 af denna hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1913 anvisa ett förslagsanslag af 794,800 kronor för beredande af tillfällig löneförbättring under samma år åt 118 kronofogdar, 117 häradsskrifvare och 516 länsmän, att utgå med de i förenämnda statsrådsprotokoll öfver civildepartementsärenden angifna belopp. Med anledning häraf har Riksdagen på extra stat för år 1913 anvisat ett förslagsanslag af 794,800 kronor för beredande af *tillfällig löneförbättring* under samma år *åt 118 kronofogdar, 117 häradsskrifvare och 516 länsmän*, att utgå med följande belopp, nämligen:

för 11 kronofogdar (i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län) en hvar 800 kronor, däraf 200 kronor skola anses utgöra lön, 400 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor ortstillägg;

för en hvar af öfriga 107 kronofogdar 600 kronor, däraf 200 kronor skola anses utgöra lön och 400 kronor tjänstgöringspenningar;

för 10 häradsskrifvare (i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län) en hvar 900 kronor, däraf 200 kronor skola anses utgöra lön, 500 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor ortstillägg;

för 107 häradsskrifvare (i öfriga län) en hvar 700 kronor, däraf 200 kronor skola anses utgöra lön och 500 kronor tjänstgöringspenningar; och

för samtliga häradsskrifvare extra förvaltningsbidrag med 75 kronor för hvarje fullt 5,000-tal af folkmängden i tjänstgöringsdistriktet;

för 4 länsmän (i Tärna distrikt af Västerbottens län samt i Arjeplogs, Juckasjärvi och Enontekis distrikt af Norrbottens län) en hvar 1,000 kronor, däraf 600 kronor skola anses utgöra lön, 200 kronor ortstillägg och 200 kronor förvaltningsbidrag;

för 66 länsmän (öfriga länsmän i Västerbottens och Norrbottens län samt länsmännen i Jämtlands län) en hvar 1,300 kronor, däraf 600 kronor skola anses utgöra lön, 300 kronor tjänstgöringspenningar, 200 kronor ortstillägg och 200 kronor förvaltningsbidrag, samt

för en hvar af öfriga 446 länsmän 1,100 kronor, däraf 600 kronor skola anses utgöra lön, 300 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor förvaltningsbidrag.

24:o) Med bifall till hvad Eders Kungl. Maj:t under punkt 20 af denna hufvudtitel föreslagit, har Riksdagen i likhet med hvad förut under en följd af år ägt rum, för *juridiskt biträde åt de svenska lapparna i Norge samt till lappfogdar och lappförmän äfvensom ordningsmän inom lappbyarna* på extra stat för år 1913 anvisat 20,500 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstaten.

25:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att för tillfällig förstärkning af arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen på extra stat för år 1913 bevilja ett anslag af 3,600 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1912 af tillgängliga medel utanordna beloppet.

Riksdagen biträder den af departementschefen till statsrådsprotokollet uttalade meningen, att särskilda åtgärder böra vidtagas för arbetande snarast möjligt af den å styrelsens tekniska afdelning förefintliga balans af ogranskade arbetsplaner, på det normala förhållanden måtte inträda beträffande styrelsens verksamhet å ifrågavarande afdelning.

Såsom departementschefen anført, har också Riksdagens justitieombudsman framhållit önskvärdheten af att det rådande missförhållandet i fråga om den långa tid, hvarunder arbetsplaner fått vänta på granskning i styrelsen, måtte snarast möjligt afhjälpas.

Mot det af Eders Kungl. Maj:t för ifrågavarande ändamål äskade anslaget storlek har Riksdagen intet att erinra.

Riksdagen har alltså för tillfällig förstärkning af arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen på extra stat för år 1913 beviljat ett anslag af 3,600 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1912 af tillgängliga medel utanordna beloppet.

26:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare föreslagit Riksdagen att för tillfällig ökning af det under väg- och vattenbyggnadsstaten uppförda reservationsanslaget till expenser för allmänna arbeten på extra stat för år 1913 anvisa ett reservationsanslag af 10,000 kronor att användas enligt de vid nyssnämnda anslag fästade villkor.

Riksdagen, som på grund af hvad till statsrådsprotokollet anförts såsom stöd för den gjorda framställningen, icke haft något att mot densamma erinra, har för tillfällig ökning af det under väg- och vattenbyggnadsstaten uppförda reservationsanslaget till expenser för allmänna arbeten på extra stat för år 1913 anvisat ett reservationsanslag af 10,000 kronor att användas enligt de vid nyssnämnda anslag fästade villkor.

27:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för anordnande af inspektion å enskilda järnvägars rullande materiel på extra stat för år 1913 anvisa 8,800 kronor, att för ändamålet ställas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1912 af tillgängliga medel utanordna 1,400 kronor.

Det af Riksdagen å extra stat beviljade anslaget till anordnande af inspektion å enskilda järnvägars rullande materiel har under hvar och ett af åren 1905—1911 uppgått till 5,000 kronor och utgår under innevarande år med 6,000 kronor.

Då den förebragta utredningen synts Riksdagen ådagalägga behovet att för år 1913 bevilja ett till 8,800 kronor förhöjdt anslag, har Riksdagen för *anordnande af inspektion å enskilda järnvägars rullande materiel* på extra stat för år 1913 anvisat 8,800 kronor att för ändamålet ställas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande med rätt för Eders Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1912 af tillgängliga medel utanordna 1,400 kronor.

28:o) I anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad förut under en följd af år ägt rum, på extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 10,000 kronor till *undersökningar af mindre hamnar och farleder äfvensom till upprättande af planer till anläggning eller ombyggnad af broar*, då dylika arbeten icke äro förenade med vägföretag.

29:o) Med bifall till hvad Eders Kungl. Maj:t under punkt 25 af denna hufvudtitel föreslagit, har Riksdagen till *bidrag för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar* på extra stat för år 1913 anvisat ett belopp af 1,750,000 kronor.

30:o) Uti punkt 26 af denna hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1913 ställa till Eders

Kungl. Maj:ts förfogande till understödjande af brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader samt upprensning af åar och farleder ett anslag af 500,000 kronor.

Med anledning häraf har Riksdagen på extra stat för år 1913 ställt till Eders Kungl. Maj:ts förfogande till *understödjande af brobyggnader* och, *företrädesvis mindre, hamnbyggnader* samt *upprensning af åar och farleder* ett anslag af 500,000 kronor.

Tillika har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen besluta, att i afseende å statsbidrag som för år 1913 kunna af Riksdagen beviljas till väganläggningar och vägförbättringar samt till bro- och hamnbyggnader äfvensom upprensning af åar och farleder, skola gälla de allmänna villkor och bestämmelser, hvilka finnas intagna i Riksdagens skrifvelse den 31 maj 1907.

De nu gällande allmänna villkoren för erhållande och tillgodonjutande af de under denna och nästföregående punkt omförmälda statsbidrag samt kontrollen däraf, att fastställda planer varda vid arbetenas utförande följda, innehållas, förutom i Riksdagens berörda skrifvelse, uti kungl. kungörelsen den 28 juni 1907, (Svensk författningssamling 1907, nr 41).

Riksdagen som ej kunnat undgå att fästa sin uppmärksamhet vid det betänkliga missförhållande, som, enligt hvad Riksdagen tillhandakomna uppgifter gifva vid handen, i ett flertal fall rådt mellan den beräknade och den verkliga kostnaden för med statsmedel understödda väganläggningar, har i detta sammanhang velat uttala den förboppning, att, genom iakttagande af större noggrannhet vid kostnadsberäkningarna, så stor skillnad mellan beräknade och verkliga vägbyggnadskostnader, som hittills i flera fall uppstått, för framtiden må kunna undvikas.

Riksdagen har beslutat, att i afseende å de af Riksdagen för år 1913 beviljade statsbidrag till väganläggningar och vägförbättringar samt till bro- och hamnbyggnader äfvensom upprensning af åar och farleder, skola gälla de *allmänna villkor och bestämmelser*, hvilka finnas intagna i Riksdagens skrifvelse den 31 maj 1907.

31:o) I särskilda, inom Riksdagen väckta motioner, har föreslagits, att Riksdagen må på extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 30,000 kronor att ställas till Kungl. Maj:ts befallningshafvandes i Västerbottens län förfogande för att, hufvudsakligen i öfverensstämmelse med de i statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 12 januari 1909 angifna grunder, användas till anläggande af enklare vägar i Västerbottens läns öfre lappmark.

Till stöd härför hafva motionärerna anfört följande:

»Det torde numera börja blifva tämligen allmänt känt och erkänt, att ett af skälen till efterblifvenheten i lappmarken och till de därstädes rådande svåra förhållandena är bristen på kommunikationer. Ehuru landsvägsnätet där är ytterligt litet, tynger dock vägs-katten oerhördt på befolkningen. Det erkännes af med situationen förtrogna personer, att det är omöjligt att skaffa dessa vidsträckta, glest befolkade bygder landsvägar af vanlig typ, för så vidt nämligen icke staten skulle på ett alldeles särskildt sätt träda emellan, hvilket ju ej finnes någon anledning antaga. Förutom att sådana icke till någon afsevärd längd skulle kunna komma till stånd inom öfverskådlig tid, skulle det därjämte blifva omöjligt för den i allmänhet fattiga befolkningen att öfvertaga underhållet af desamma.

Desa synpunkter hafva säkerligen varit några bland dem, som bestämt regeringen att föreslå och Riksdagen att bevilja, att 30,000 kronor ställts till länsstyrelsens i Västerbotten förfogande för hvart och ett af åren 1910, 1911 och 1912 för anläggning af enklare vägar i länets öfre lappmark.

De 90,000 kronor, som sålunda af Riksdagen hittills anvisats, hafva af länsstyrelsen till fullo måst disponeras för den mellan Stensele och Tärna kyrkoplatser planerade ödebygdsväg, som enligt träffade aftal skall vara färdig tidigast hösten 1913. Den tidpunkten kommer dock att öfverskridas, och förlängning af tiden är utlofvad, om så visar sig behöfligt, hvilket är antagligt, enär arbetet skall utföras hufvudsakligast af befolkningen utefter vägsträckan, hvarigenom det egentligen blir ett arbete på lediga stunder.

Men Konungens befallningshafvande har äfven låtit verkställa undersökning och uppgöra kostnadsförslag till en ödebygdsväg äfven inom Sorsele socken, nämligen från Gautsträsks kapell eller Ammarnäs till norra ändan af sjön Storvindeln. Konungens befallningshafvande har därför sistlidne höst gjort framställning hos regeringen om fortsatt anslag äfven för år 1913 af 30,000 kronor för anläggning af enklare vägar i länets öfre lappmark. I statsverkspropositionen har dock ingen sådan hemställan gjorts till innevarande Riksdag.

Jag har med anledning häraf i departementet inhämtat, att orsaken till att en sådan hemställan ej gjorts, å ena sidan är den, att man först ämnat bilda sig en uppfattning, en erfarenhet i hvad mån nyttan af dylika ödebygdsvägar kan komma att motsvara å desamma nedlagda kostnader, innan statsbidrag till annan väganläggning af ifrågavarande slag föreslås. Detta är äfven åsikten hos vederbörande myndighet, här

väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som å andra sidan ifrågasätter att anordna en väg af vanlig landsvägstyp upp till Gautsträsks kapell.

Hvad beträffar det första skälet, så låtom oss antaga att den inom Stensele och Tärna påbörjade, 126 kilometer långa vägen verkligen blir färdig hösten 1914. Om sedan någon erfarenhet om vägen skall inhämtas, innan dylik väg får med statsmedel byggas annanstädes, tager det antagligen ett par år. Och i sådant fall skulle fortsatt anslag för sådana vägar ej kunna hos Riksdagen begäras förr än år 1917. Först då skulle alltså Sorsele socken komma i åtanke. Men jag och befolkningen har svårt att förstå, att det skall behövas »erfarenhet» från Stensele—Tärnavägen för att afgöra, huruvida en enkel kärrväg är bättre än ingen väg alls.

Den andra invändningen göres af väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som kommit till den uppfattningen, att en vanlig landsväg bör anordnas från Öfre Gautsträsk eller Ammarnäs till norra ändan af sjön Storvindeln, hvarjämte styrelsen tror stor sannolikhet förefinnas, att Riksdagen skall vara villig medgifva, att anslag till ifrågavarande vägbyggnad beviljas utan iakttagande af det för vägbyggnadsfondens anlitan i allmänhet stadgade villkor eller att statsbidraget ej må utgå med högre belopp än två tredjedelar af den för väganläggningen beräknade kostnaden.

Denna senare förhoppning anser jag däremot mycket oviss, i synnerhet som det ifrågasatta vägstycket blir synnerligen dyrt. Det redan år 1902 uppgjorda vägförslaget mellan Ammarnäs—norra ändan af Storvindeln slutade nämligen med en beräknad kostnad af icke mindre än 278,200 kronor för en väglängd af endast 3,6 mil ungefär. Då dessutom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen öppet medgifver, att den anser »behovet af en dylik väganläggning vara lika uppenbart som trängande», så undrar jag, huruvida inte klokheten bjuder att göra dessa vägar i ödemarken, såsom hittills af mera provisorisk natur, af den primitiva typ, som redan är under utförande i Stensele—Tärna. Befolkningen ansågs redan 1902 sakna förmåga att åtaga sig de för statsanslags beviljande till landsvägsföretaget nödiga förpliktelser och andelar i anläggningskostnaderna och sedermera i vägunderhållet, hvarför frågan då förföll. Och sannerligen den glesa befolkningen har blifvit bärkraftigare sedan dess. Nej, sanningen är för öfrigt den, att befolkningen ännu icke på länge behöfver landsvägar, som kosta 60—80 tusen kronor per mil, i de trakter hvarom här är fråga. Här nöjer den sig med, är tillräckligt tjänad med och tacksam för vägar för 5—6 tusen kronor per mil.

Det är dock förnämligast inom aflägsnare och mera glest befolkade delar af lappmarken, som sådana enklare vägar kunna vara berättigade och kunna anses komma att för någon längre tid framåt fylla behofvet af kommunikationsleder. Kunde årligen ett anslag af endast 30,000 kronor en tid framåt erhållas och sålunda därigenom för hvarje år nya vägar af flera mils längd ernås, sålunda äfven kortare utfartsvägar från enskilda, mera aflägset belägna byar till hufvudvägarna, vore mycket vunnet för lappmarken.

Men äfven i andra trakter inom den vidsträckta lappmarken förefinnes — såsom länsstyrelsen i sin framställning till regeringen framhåller — trängande behof af enkla vägar, i afbidan på att vägar af landsvägstyp skola komma till stånd. Och med kännedom om de af Riksdagen till enklare vägar i länets lappmark redan anvisade belopp gör befolkningen upprepade framställningar om bidrag till sådana vägar. På senare tiden har till och med inträffat gång efter annan, att befolkningen uttalat önsknningar att erhålla enklare och billigare vägar, än de upprättade landsvägsförslagen inneburit.»

Riksdagen, som funnit sig, efter den af motionärerna förebragta utredning böra, i likhet med hvad som ägt rum för hvar och ett af åren 1910, 1911 och 1912, till anläggande af enklare vägar i Västerbottens läns öfre lappmark äfven för år 1913 bevilja det af motionärerna begärda anslaget af 30,000 kronor, har på extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 30,000 kronor att ställas till Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvandes i Västerbottens län förfogande för att, hufvudsakligen i öfverensstämmelse med de i statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 12 januari 1909 angifna grunder, användas till *anläggande af enklare vägar i Västerbottens läns öfre lappmark.*

Medicinalstaten.

32:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen dels att till provisorisk lönereglering för befattningshafvare i medicinalstyrelsen, i enlighet med de i statsrådsprotokollet tillstyrkta grunder och på de däruti förordade villkor, på extra stat för år 1913 bevilja ett förslagsanslag af 19,400 kronor däraf högst 812 kronor 50 öre må användas till höjning af vikariatsersättning, att på extra stat för år 1913 bevilja ett anslag af 600 kronor att under nämnda år med 50 kronor i månaden användas såsom personligt lönetillägg till tillförordnade medicinalrådet Gustaf Richard Stenbeck, så länge han på grund af förordnande bestrider ett

medicinalrådsämbete i medicinalstyrelsen, samt att likaledes på extra stat för år 1913 till aflönande af en extra vaktmästare hos medicinalstyrelsen anvisa ett anslag af 1,175 kronor, dels att för bestridande af utgifterna för ett vetenskapligt råd vid medicinalstyrelsens sida samt för anställande af två medicinalrådsassistenter på extra stat för år 1913 bevilja ett anslag af 17,650 kronor, dels ock att till provisorisk höjning af anslaget till medikamentsräkningars granskning, vikariatsersättning, renskrifning, flitpenningar och tillfälliga biträden på extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 2,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning innefattar till en början provisorisk lönereglering för ordinarie befattningshafvare i medicinalstyrelsen, samt beredande af ett personligt lönetillägg åt tillförordnade medicinalrådet G. R. Stenbeck. Hvad i sådant afseende af Eders Kungl. Maj:t föreslagits, har ej gifvit Riksdagen anledning till någon erinran.

Vidare afser Eders Kungl. Maj:ts framställning att i afvaktan på den genomgripande förändring af medicinalstyrelsen, som kommer att upptagas till behandling i sammanhang med frågan om statsdepartementens omorganisation, bereda förstärkning i styrelsens arbetskrafter.

Då den förebragta utredningen syntes Riksdagen ådagalägga ett verkligt behof af att den medicinalstyrelsen påhvilande arbetsbördan lättas, och då Eders Kungl. Maj:ts i sådant syfte framlagda förslag beträffande medicinalrådsassistenter synes innebära en god lösning af frågan, har Riksdagen funnit sig böra biträda samma förslag. Mot det af Eders Kungl. Maj:t för detta ändamål äskade beloppet har Riksdagen ej funnit skäl till erinran.

Hvad Eders Kungl. Maj:t i öfrigt under förevarande punkt föreslagit, har Riksdagen funnit sig böra bifalla.

Riksdagen har alltså

dels till *provisorisk lönereglering för befattningshafvare i medicinalstyrelsen*, i enlighet med de i statsrådsprotokollet angifna grunder och på de däruti omförmälda villkor, på extra stat för år 1913 beviljat ett förslagsanslag af 19,400 kronor, däraf högst 812 kronor 50 öre må användas till höjning af vikariatsersättning;

dels på extra stat för år 1913 beviljat ett anslag af 600 kronor att under nämnda år med 50 kronor i månaden användas såsom *personligt lönetillägg till tillförordnade medicinalrådet Gustaf Richard Stenbeck*, så länge han på grund af förordnande bestrider ett medicinalrådsämbete i medicinalstyrelsen;

dels likaledes på extra stat för år 1913 till *aflönande af en extra vaktmästare* hos medicinalstyrelsen anvisat ett anslag af 1,175 kronor;

dels för bestridande af utgifterna för ett vetenskapligt råd vid medicinalstyrelsens sida samt för *anställande af två medicinalråds-assistenter* på extra stat för år 1913 beviljat ett anslag af 17,650 kronor;

dels ock till *provisorisk höjning af anslaget till medikamentsräkningars granskning, vikariatsersättning, renskrifning, flitpenningar och tillfälliga bi-träden* på extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 2,000 kronor.

33:o) Då Riksdagen icke haft något att erinra mot hvad Eders Kungl. Maj:t uti punkt 28 af denna hufvudtitel föreslagit, har Riksdagen såsom för åren 1909—1912 ägt rum, till *arfvode för en kontrollant af hospitalens ekonomiska förvaltning*, på extra stat för år 1913 beviljat ett anslag af 5,800 kronor.

34:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen af det för *uppförande vid Uppsala hospital och asyl af ett bostadshus för öfverläkaren, tre bostadshus af trä för betjäning och ett verkstadshus* beviljade anslag å 135,800 kronor på extra stat för år 1913 anvisat återstående beloppet, 60,800 kronor.

35:o) Under punkt 30 af denna hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för utvidgning och ändring af den elektriska anläggningen vid Lunds hospital och asyl på extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 126,000 kronor.

Hvad i ärendet förekommit, har synts Riksdagen ådagalägga, att en utvidgning och ändring af ifrågavarande elektricitetsverk lämpligen bör på föreslaget sätt äga rum. Riksdagen har alltså för *utvidgning och ändring af den elektriska anläggningen vid Lunds hospital och asyl* på extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 126,000 kronor.

36:o) Med bifall till hvad Eders Kungl. Maj:t under punkt 31 af denna hufvudtitel föreslagit, har Riksdagen af det för *anläggning af ett hospital i närheten af Östersund* beviljade anslag å högst 2,359,000 kronor på extra stat för år 1913 anvisat ett belopp af 500,000 kronor.

37:o) Sedan Eders Kungl. Maj:t under punkt 32 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att, i afvaktan på den proposition, som kunde komma att aflåtas angående uppförande af en sjukvårdspaviljong och en uthusbyggnad å lägenheten Tomtebo vid därvarande centralhem för familjevården för sinnessjuka i Korsberga socken, för ändamålet beräkna ett anslag på extra stat för år 1913 af 41,000 kronor har i en till Riksdagen den 9 februari 1912 aflåten proposition (nr 47) Eders Kungl. Maj:t under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civildepartemensärenden för samma dag föreslagit Riksdagen att för uppförande af en sjukvårdspaviljong och en uthusbyggnad å lägenheten

Tomtebo i Korsberga socken vid därvarande centralhem för familjevård för sinnessjuka på extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 41,000 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, har för *uppförande af en sjukvårdspaviljong och en uthusbyggnad å lägenheten Tomtebo i Korsberga socken vid därvarande centralhem för familjevård för sinnessjuka* på extra stat för år 1913 anvisat ett anslag 41,000 kronor.

38:o) Under punkt 33 af denna hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, i afvaktan på den proposition, som kunde komma att aflåtas angående uppförande af bostadshus för betjäningen vid Vänersborgs hospital och asyl, för ändamålet beräkna ett anslag på extra stat för år 1913 af 81,400 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en den 15 sistlidne mars till Riksdagen aflåten proposition, nr 86, under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för samma dag föreslagit Riksdagen att för uppförande af tre bostadshus för betjäning vid Vänersborgs hospital och asyl på extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 81,400 kronor.

Riksdagen har för uppförande af tre bostadshus för betjäning vid Vänersborgs hospital och asyl på extra stat för år 1913 anvisat ett anslag af 60,000 kronor.

39:o) I 34:de punkten under denna hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t vidare föreslagit Riksdagen att, i afvaktan på den proposition, som kunde komma att aflåtas om anvisande af anslag för ny ekonomibyggnad och bostad för öfverläkaren m. m. vid Stockholms hospital, för ändamålet beräkna ett anslag på extra stat för år 1913 af 150,000 kronor.

Sedermera har i en den 15 sistlidne mars till Riksdagen aflåten proposition, nr 103, Eders Kungl. Maj:t, under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att för uppförande af ekonomibyggnad, bostadshus för öfverläkaren och två bostadshus för gift personal äfvensom för ny värmeledning m. m. vid Stockholms hospital bevilja ett anslag af 458,600 kronor samt däraf på extra stat för år 1913 anvisa 150,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts för 1911 års Riksdag framlagda förslag om vissa byggnadsarbeten vid Stockholms hospital afsåg dels utvidgning af hospitalet för beredande af möjlighet till mottagande af ökad antal patienter, dels ock uppförande af ny ekonomibyggnad, bostad för öfverläkaren och bostadshus för gift personal samt vissa ändringar och för-

bättringar i anordningarna för värme, vatten och elektrisk kraft m. m. dylikt. Af det för ändamålet äskade anslaget, 835,700 kronor, var beräknadt för hospitalets utvidgning 306,000 kronor samt för öfriga ofvan angifna arbeten 529,700 kronor. På sätt i statsrådsprotokollet erinras, ansåg Riksdagen utvidgningen af hospitalet ej böra komma till stånd, men yttrade däremot vidkommande de ifrågasatta byggnadsarbetena i öfrigt, att Riksdagen af utredningen i ärendet funnit framgå behovet af såväl ny ekonomibyggnad och bostad för öfverläkaren som ock vissa ändringar och förbättringar i anordningarna för värme, vatten, och elektrisk kraft m. m. dylikt. Då emellertid de i utredningen lämnade kostnadsberäkningarna icke voro så uppgjorda, att däraf kunde slutas till, i hvilken mån kostnaderna för sistberörda anordningar kunde nedbringas, därest den föreslagna utvidgningen af hospitalet ej komme till stånd, ansåge Riksdagen, att, innan anslag för ändringsarbetena beviljades, förnyad utredning i ärendet för vinnande af upplysning i nämnda afseende borde verkställas. Härvid borde jämväl förslaget till öfverläkarebostad underkastas förnyad granskning i syfte att genom vidtagande af förenklingar i största möjliga grad erhålla en önskvärd nedsättning i den beräknade, mycket höga byggnadskostnaden, och borde för ernående af detta mål särskilda, för den nu ifrågakavande bostaden afsedda ritningar upprättas.

Med anledning af detta Riksdagens uttalande hafva nu verkställts nya kostnadsberäkningar för de arbeten, som Riksdagen sålunda ansett vara af behovet påkallade, och sluta dessa beräkningar å ett belopp af 458,600 kronor eller sålunda 71,100 kronor mindre än det för motsvarande arbeten år 1911 beräknade beloppet. Mot det nu framlagda förslaget har Riksdagen icke funnit något att i hufvudsak erinra. Emellertid har det syntts Riksdagen, som om äfven i detta förslag kostnadsberäkningarne, i trots af de nedsättningar i desamma, som i enlighet med Riksdagens därom uttalade önskan blifvit verkställda, allt fortfarande vore väl höga. Så har Riksdagen trots sig finna, att kostnaderna för såväl ekonomibyggnaden, öfverläkarebostaden och de båda bostadshusen för gift personal som äfven värmeledningen samt köks- och tvättapparaterna borde utan olägenhet kunna något nedbringas. Beträffande särskildt bostadshusen för personalen har Riksdagen inhämtat, att Stockholms stad under sista tiden för hos staden anställd personal uppfört byggnader liknande de förevarande till väsentligt lägre pris än det här beräknade, 24,700 kronor för vardera af byggnaderna. Riksdagen har sålunda ansett, att en nedsättning i det äskade anslaget, 458,600 kronor, med 18,600 kronor bör kunna ske.

Slutligen har Riksdagen under erinran att öfverläkaren enligt 1910

års lönestater för statens hospital och asyler åtnjuter, bland annat, fritt bränsle, och då öfverläkarebostaden enligt statsrådsprotokollet skall förses med ett af öfriga byggnader oberoende varmvattensystem, velat framhålla, att i ofvanberörda förmån af fritt bränsle icke får anses ingå rätt att utan kostnadsersättning använda hospitalets betjäning för skötseln af värmeapparaten.

Riksdagen har för uppförande af ekonomibygnad, bostadshus för öfverläkaren och två bostadshus för gift personal äfvensom för ny värmeledning m. m. vid Stockholms hospital beviljat ett anslag af 440,000 kronor samt däraf på extra stat för år 1913 anvisat 150,000 kronor.

40:o) I en den 29 mars innevarande år till Riksdagen aflåten proposition, nr 144, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att *dels* medgifva, att ett område om tillhoppa 4,4985 hektar må för utvidgning af Vadstena hospitals och asyls areal från Vadstena stad inköpas för en köpeskilling, däri inberäknad ersättning för vissa å området nedlagda kostnader, af 19,157 kronor 60 öre; *dels* medgifva, att det till Vadstena hospital och asyl hörande området Lillängen må till Vadstena stad försäljas för ett belopp af 684 kronor 37 öre, att afräknas å nyssnämnda köpeskilling; samt *dels* till gäldande af återstoden af förstnämnda köpeskilling på extra stat för år 1913 bevilja ett anslag af 18,473 kronor 23 öre.

Riksdagen som icke haft annat att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag än att till undvikande af öretal i riksstaten siffran 18,473 kronor 23 öre syntts böra utjämnas till 18,474 kronor, har *dels* medgifvit att ett område om tillhoppa 4,4985 hektar må för utvidgning af Vadstena hospitals och asyls areal från Vadstena stad inköpas för en köpeskilling, däri inberäknad ersättning för vissa å området nedlagda kostnader, af 19,157 kronor 60 öre; *dels* medgifvit att det till Vadstena hospital och asyl hörande området Lillängen må till Vadstena stad försäljas för ett belopp af 684 kronor 37 öre, att afräknas å nyssnämnda köpeskilling; *dels* ock till gäldande af återstoden af förstnämnda köpeskilling på extra stat för år 1913 beviljat ett anslag af i jämnadt tal 18,474 kronor.

41:o) I en inom Riksdagen väckt motion har föreslagits, att Riksdagen måtte besluta att i skrifvelse till Eders Kungl. Maj:t anhålla *dels* om utarbetande af förslag till nytt hospital, *dels* om utredning om och i hvilken utsträckning vissa statens anstalter för sinnessjuka skulle med fördel kunna utvidgas, samt att Eders Kungl. Maj:t täcktes för Riksdagen framlägga det förslag i ämnet, som denna utredning kunde föranleda.

Till stöd för denna framställning har motionären anført följande:

»I slutet af föregående och i början af innevarande år ha slutafsynats tvenne nya statens anstalter för sinnessjuka, den ena i Väster-
vik, den andra i Säter, om tillsammans 1,600 platser. En annan dylik
anstalt, förlagd till Frösön, har påbörjats. Den kommer att lämna 560
platser. Förra årets Riksdag beslöt att låta uppföra en anstalt för
sinnessjuka vid Strängnäs för 800 patienter. I skrifvelse till Kungl.
Maj:t har Svenska fattigvårdsförbundet erinrat om behovet af ökad
utrymme för sinnessjukas vård, hvilken skrifvelse remitterats till kungl.
medicinalstyrelsen, som emellertid ännu ej afgifvit yttrande i ärendet.
Det måste medgifvas, att staten redan gjort mycket och är i begrepp
att göra ytterligare för sinnessjukvårdens rationella ordnande, men så
är också behovet enastående. I december 1911 var antalet exspek-
tanter cirka 3,600. I denna siffra ingå endast de, som genom full-
ständiga ansökningshandlingar sökt om hospitals- eller asylvård. Här
kommer ej till synes en stor del af dem, som vid de olika länens upp-
tagningsanstalter vänta på tur att där intagas. Denna siffra är stundom
större än antalet där befintliga platser. Vidare angifva samtliga ex-
spektanslistor tillsammansantagna ej det verkliga behovet, ty just genom
att alla platser, där sinnessjuka kunna mottagas till vård, ständigt äro
belagda och väntetiden utsträcker årsvis, afstår allmänheten, som inser
hopplösheten att få in sina sjuka inom rimlig tid, från att göra ansökan
om hospitalsvård utom i synnerligen tvingande fall. Den resignerar
och nöjer sig i stället med att vårda sina sjuka i hemmet eller i fattig-
hus, till stor skada åtminstone för alla akuta fall och till stort besvär
och men för de sjukas anhöriga och andra deras vårdare. Detta för-
hållande belyses genom en jämförelse mellan tillgängliga exspektans-
siffror och siffror, som angifva antalet i enskilda hus och fattighus
vårdade sinnessjuka. Enligt medicinalstyrelsens senaste berättelse om
sinnessjukvården i riket uppgår sistnämnda antal till 7,810.

Nu är det långtifrån min mening att önska, att samtliga sinnes-
sjuka skola vårdas å hospital eller asyl. En stor del af dessa kunna
helt visst vårdas åtminstone billigare i sina hem eller annorstädes, men
det torde framgå af det anförda, att staten ännu har stora skyldigheter
att uppfylla gentemot denna klass af olyckliga medmänniskor, i så
mycket högre grad olyckliga, som de ej kunna själfva blifva talesmän
för sina behof. Det torde häraf vara tydligt, att det är på tiden att
staten vidtager åtgärder för uppförande af ytterligare en statens anstalt
för sinnessjuka af minst samma storlek som den senast beslutade.

Emellertid måste ju staten se till, att fullgörandet af de berättigade kraf, som i detta hänseende kunna ställas på densamma, kräfva så rimliga kostnader som möjligt. Det är en känd sak, att en dylik anstalt ställer sig billigare i anläggning och drift per patient räknadt, ju större antal sjuka den är afsedd för. Jag har därför tänkt mig att *jämsides med att staten bygger nya hospital*, där sådant befinner behöfligt och lämpligt, det borde tagas i öfvervägande, om inte genom en utvidgning af redan befintliga hospital, behöfliga platser skulle kunna beredas mot mindre pekuniära oppoffringar.

Frågan om hvilka dessa anstalter äro, som skulle härför lämpa sig och i hvilken grad en utvidgning i hvarje fall vore ändamålsenlig, kan endast besvaras efter förutgående utredning.»

I en annan inom Riksdagen väckt motion har föreslagits, bland annat, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Eders Kungl. Maj:t anhålla, att Eders Kungl. Maj:t ville skyndsamligen för Riksdagen framlägga förslag för ett bättre tillgodoseende af de sinnessjukas upptagning och hospitalsvård.

I motiveringen till denna motion säges, bland annat, följande:

»Den 15 sistlidne oktober lågo tre tusen femhundra åttiofem (3,585) ansökningar inne å samtliga våra hospital för ett lika stort antal sinnessjuka, hvilkas målsmän eller anförvanter under längre eller kortare tid från nämnda datum få förbida den dag, då deras sjuka kunna erhålla den sakkunniga vård, som icke annorstädes utan en oerhörd kostnad kan beredas dem. Och att de äro snart räknade, hvilka för privat sakkunnig vård kunna betala stora summor årligen för sina sjuka, är påtagligt. De flesta af dessa 3,585 sjuka måste hysas i sina hem eller inackorderas på lasaretten, i försörjningsinrättningar eller i hem på sådana orter, där befolkningen genom mångårig vana vunnit en viss färdighet att kunna omhänderhafva dem. Lasarettsvården blir näst hospitalsvården den billigaste och bästa ehuru icke sakkunnig.

Inackorderingen hos privata vårdare blir däremot för många i längden allt för betungande, helst för de sjuka, som kanske få vänta i fyra, fem år, innan den sökta hospitalsplatsen för dem blir tillgänglig.

De flesta sinnessjuka måste således under de vidrigaste omständigheter hållas i hemmen. Själfmord, mordbrand, dråp, snusk, osäkerhet till lif och egendom är oftast ordningen för dagen i de tusenden hem, hvarest dessa sinnessjukdomens arma offer i brist på sakkunnig hospitalsvård måste utstå sina lidanden.

I sin förtviflan nödgas den sjukas omgifning icke så sällan tillgripa för utomstående rent af upprörande medel för att få någon lind-

ring i det högst ansträngande arbetet med den sjukes oupphörliga bevakning. Denna behandling synes hård och det är den också, men den torde mera sällan kunna få anses såsom beroende på omgifningens känslolöshet för den sjuke, utan snarare som en af omständigheterna framtvingad åtgärd till underlättad af den sjukes utarmade bevakning.

Af allt detta framgår, att äfven alla den sinnessjukas anhöriga äro utsatta för ett utsägligt betryck och lidande, hvilket ytterligare förvärras under väntan på den sökta hospitalsvården. Det torde ej vara öfverdrifvet om man antager, att cirka 100,000 medborgare i vårt land tyst bära på en den djupaste och mest nedbrytande sorg däröfver, att någon dem närstående är sinnessjuk. Och det är konstateradt, att denna deras sorg i många fall öfvergått till sinnessjukdom.

Då till allt det anförda kommer, att bristen på tillräckligt antal hospital, hvilka kunde stå redo att genast emottaga de sinnessjuka, förorsakar oss en årlig stor nationalförlust, så tycks det vara hög tid på att med första söka afhjälpa denna brist. Vårt folk borde vakna upp för nödvändigheten af de sinnessjukas lämpliga vård på tidsenliga hospital, liksom det med rätta tagit sig an djuren i form af djurskydds-föreningar och dylikt.

Men hvad skulle »föreningar för de sinnessjukas nöjaktiga och mänskliga behandling» ha att säga därom, att flera tusen af våra sinnessjuka lämnas utan den för dem så ytterst trängande hospitalsvården?

Nöden är förfärande stor såväl för dessa sjuka, som för deras närmaste. Ja, den är tyngre för det stora antalet af våra medborgare, hvilka fått på sin lott att bära den, som de nästan tvingas af omständigheterna att tyst behålla den för sig själfva som en skam, hvilken de ej vilja yppa. Och det är icke sällan våra mest begåfvade och lofvande medborgare af båda könen, som blifva denna sjukdomens offer. Det är högeligen af nöden, att samhället oförtöfvadt vaknar upp och verksamt understöder våra medicinska myndigheter, hvilka jämte Kungl. Maj:t under de senast gångna åren ådagalagt ett i många afseenden berömligt intresse för en humaniserad och ändamålsenlig sinnessjukvård. Ty fortfarande återstår ofantligt mycket att göra för icke blott hospitalsvårdens utvidgning utan ock dess förbättring.

Bristen på lämpliga mottagningsanstalter för sinnessjuka ödelägger mångt sjäslif, som annars kunde ha räddats, och gör den olycka, som i denna form drabbat tusentals svenska hem, än svårare att bära. Saken är ur både humanitär och ekonomisk synpunkt så viktig, att det är hög tid fästa uppmärksamheten på ett missförhållande, som mången kanske knappast märkt, därför att det ej personligen berört honom.

Om någon begått ett urbota brott, så blir han snarast möjligt omhändertagen af samhället, som sörjer icke blott för hans transport till förvaringsanstalten, utan äfven för att både hans andliga och timliga behof på ett nöjaktigt sätt tillgodoses. För den sinnessjuke finnes däremot ingenting gratis att tillgå, såframt han ej är fullkomligt medellös, och äfven i sådant fall är det vanligen vida sämre ställdt för honom än för brottslingen.

Innan det kan bli tal om den något bemedlade sinnessjukes intagande på hospital, måste läkarebetyg för honom utlösas och borgen ställas för hans vård. I afvaktan på att ett ledigt rum skall uppstå få de anhöriga för stora kostnader och med mycket personligt besvär bereda honom enskild vård i eller utom hemmet, där han dock alltid utgör en fara för sin omgifning. När så efter många års plågsam väntan den sjuke äntligen kan intagas på ett hospital, måste resan för honom betalas med dubbel biljett, hvartill kommer resekostnad för en å två skötare, och afgiften till hospitalet måste betalas förskottsvis.

Och det värsta af allt är, att det efter de många årens väntan ofta är för sent att åstadkomma någon bättring i den sjukets tillstånd. Det påstås af fackmän, att en stor procent af alla sinnessjuka, som aldrig bli återställda till sin hälsa, kunnat bli det, om de genast vid sjukdomens utbrott kommit under sakkunnig vård på hospital.

Man kan icke vid en jämförelse mellan det sätt, hvarpå samhället vårdar sig om brottslingar och om sinnessjuka, komma ifrån det faktum, att de förra och deras anhöriga äro långt gynnsammare ställda än de senare.

Den plikt, som härvid åligger samhället, ligger i öppen dag och kan ej fränkommas genom en hänvisning till de stora kostnader, som en reform skulle medföra. Kostnaderna blifva, som det nu är, betydligt större, men falla till väsentlig del som ett extra straff på den af olyckan drabbade och hans anförvanter. I vissa fall kunna dessa vara så situerade, att de förmå bära den och likväl kan det sättas i fråga, om det öfverensstämmer med grundsatsen om rättvis fördelning af de ekonomiska bördorna att lägga dem ensamt på enskildas skuldror. Men i regel äro dessa utgifter, som gå till tusentals kronor per år, ekonomiskt ruinerande för de familjer, som däraf träffas.

Ett par framstående fackmän hafva i anledning af denna fråga gjort några uttalanden, som jag här efter tidningarna refererar.

Så meddelas, att de nyuppförda hospitalen i Säter och Västervik, hvilka rymma 800 patienter hvarterdera, torde bli klara på nyåret. Vidare

har Riksdagen beviljat anslag till ett hospital i Östersund, afsedt för 560 patienter och ämnadt att vara färdigt vid slutet af 1914. Dessutom har beslutats att uppföra en anstalt i Strängnäs för 800 patienter. Härtill har dock ännu icke beviljats medel, enär byggnadsförslag ej föreligger.

Den framställning om nya åtgärder från statens sida, som nyligen gjorts af Svenska fattigvårdsförbundet, har remitterats till medicinalstyrelsen för yttrande, hvilket emellertid ännu ej afgifvits.»

Den af medicinalstyrelsen under år 1902 uppgjorda planen för ordnande af sinnessjukvården i riket innefattade dels utvidgning af hospitalen i Kristinehamn och Piteå, dels uppförande af nya sinnessjukvårdsanstalter i Dalarne, i Småland, i Norrland samt i mellersta Sverige.

De föreslagna utvidgningarna äro verkställda och af föreslagna nyanläggningar äro sådana utförda vid Säter och Västervik, under det att beslutade anläggningar vid Östersund och Strängnäs ännu ej nått sin fullbordan.

Emellertid har erfarenheten gifvit vid handen, att de sålunda utförda och beslutade anläggningarna ej äro tillräckliga för att råda bot på de svåra missförhållanden i fråga om möjlighet att förhjälpa sinnessjuka till erhållande af erforderlig hospitalsvård, hvilka äro rådande i landet, hvarför det syntes Riksdagen nödvändigt, att ytterligare åtgärder vidtagas för desammas afhjälpande. Vid sådant förhållande har Riksdagen funnit de i sådant syfte gjorda framställningarna behjärtansvärda, och gillar Riksdagen hvad som anförts i fråga om nödvändigheten att åvägabringa en utredning i dylikt afseende.

Riksdagen har funnit hvad som anförts beträffande möjligheten att genom utvidgning af redan befintliga hospital söka bereda ökad vård åt sinnessjuka värdt allt beaktande.

Riksdagen, som fäst sin uppmärksamhet därvid, att åtskilliga af hospitalen i riket t. ex. Piteå, Växjö och Göteborg lämpligen lära kunna utvidgas, håller nämligen före, att vid en utredning i ämnet borde tillses, huruvida icke genom en dylik utvidgning af några af de förefintliga sinnessjukvårdsanstalterna behovet af ökad hospitalsvård skulle kunna snabbare och på ett mera nöjaktigt sätt tillgodoses.

Riksdagen får därför anhålla, att Eders Kungl. Maj:t täcktes snarast möjligt föranstalta om utredning i fråga om erforderliga åtgärder för tillgodoseende af behovet af ökad sinnessjukvård i riket, därvid äfven bör tagas i öfvervägande, huruvida ändamålet må kunna vinnas genom utvidgning af vissa bland nu befintliga vårdanstalter för sinnessjuka.

42:o) Med bifall till hvad Eders Kungl. Maj:t under punkt 35 af denna hufvudtitel föreslagit, har Riksdagen, i likhet med hvad för åren 1910—1912 ägt rum, på extra stat för år 1913 anvisat ett förslagsanslag af 15,000 kronor att enligt därom af Eders Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser användas till *bekostande af behandling enligt den s. k. ljusmetoden af medellösa, med sjukdomen »lupus vulgaris» behäftade personer från landsorten*, under villkor att genom bidrag från vederbörande landsting eller kommuner eller annorledes bestrides det belopp, som erfordras för patientens resa fram och åter mellan hemorten och den anstalt, där behandlingen äger rum, äfvensom för hans underhåll, så länge behandlingen varar.

43:o) I anledning af Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen till upprätthållande af verksamheten vid de genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond inrättade s. k. *folksanatorierna* på extra stat för år 1913 anvisat ett belopp af 200,000 kronor att användas i enlighet med af Eders Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

44:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för åren 1909—1912 ägt rum,

dels till *bidrag för uppförande eller inrättande af tuberkulossjukvårdsanstalter*, företrädesvis tuberkulossjukstugor, tuberkulossjukhus och tuberkulosafdelningar på andra sjukvårdsanstalter, på extra stat för år 1913 anvisat ett belopp af 400,000 kronor;

dels beslutat, att i afseende å allmänna bestämmelser för åtnjutande af statsbidrag från berörda anslag skall gälla hvad i Riksdagens skrivelse den 30 maj 1908, nr 195, bestämts beträffande anslag för år 1909;

dels medgifvit, att, därest af Riksdagen till ifrågavarande ändamål förut beviljade belopp icke blifva till fullo tagna i anspråk de år, hvarför de anvisats, återstoden må för ett annat år för ändamålet disponeras;

dels ock medgifvit, att jord, som står under kronans omedelbara disposition eller tillhör någon af de under bruk och bergverk för nödigt skogsfång upplåtna allmänningar eller någon af de genom domänstyrelsens försorg utarrenderade kronoegendomar, hvilka icke upplåtits till förenade mötespassevolanskassornas fond, stuterierna eller Vadstena krigsmanshusfond, må, efter af Eders Kungl. Maj:t i hvarje särskildt fall verkställd pröfning, utan särskild ersättning till kronan på de villkor i öfrigt, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, upplåtas till landsting, kommuner, föreningar eller enskilda för anläggning af tuberkulossjukvårdsanstalter.

45:o) Eders Kungl. Maj:t har i 38 punkten af sjätte hufvudtiteln föreslagit Riksdagen dels att till bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulosjukvårdsanstalter på extra stat för år 1913 anvisa ett förslagsanslag af 542,000 kronor, dels ock att i afseende å allmänna bestämmelser för åtnjutande af ifrågavarande statsanslag besluta,

att statsbidrag må utgå allenast till sådan anstalt, som pröfvas vara på tillfredsställande sätt anordnad och där afgiften för vårdplats i allmän sjuksal för person, tillhörande vederbörande kommun eller landstingsområde, icke utgår med högre belopp än 1 krona för dag;

att statsbidraget må bestämmas till högst 50 öre för dag och patient, för hvilken afgiften ej är högre än 1 krona om dagen, dock med den inskränkning att för län eller stad, som ej deltager i landsting, statsbidrag ej i något fall må utgå till flera sjukplatser än en på hvarje tusental af länets eller stadens invånare, häri dock ej inberäknadt antalet sjukplatser å kustsjukhus och kustsanatorier för skrofulösa barn, samt med undantag därjämte beträffande Jämtlands och Norrbottens län, där statsbidrag må utgå för hvarje sjukplats utan inskränkning i förhållande till invånarantalet; och

att Eders Kungl. Maj:t i öfrigt må föreskrifva de bestämmelser och villkor, som för statsbidragets åtnjutande kunna finnas lämpliga att stadga.

Då, på sätt af utredningen i ärendet framgår, behovet af ifrågavarande anslag får anses såsom en följd af Riksdagens beslut om beviljande af anslag till bidrag för uppförande eller inrättande af tuberkulossjukvårdsanstalter samt Riksdagen icke funnit anledning till anmärkning emot vare sig grunderna för beräkningen af anslaget belopp eller de för bidrag från anslaget föreslagna villkor har Riksdagen,

dels till *bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter* på extra stat för år 1913 anvisat ett förslagsanslag af 542,000 kronor;

dels ock i afseende å allmänna bestämmelser för åtnjutande af ifrågavarande statsanslag beslutat:

att statsbidrag må utgå allenast till sådan anstalt, som pröfvas vara på tillfredsställande sätt anordnad och där afgiften för vårdplats i allmän sjuksal för person, tillhörande vederbörande kommun eller landstingsområde, icke utgår med högre belopp än 1 krona för dag;

att statsbidraget må bestämmas till högst 50 öre för dag och patient, för hvilken afgiften ej är högre än 1 krona om dagen, dock med den inskränkning att för län eller stad, som ej deltager i landsting, statsbidrag ej i något fall må utgå till flera sjukplatser än en på hvarje tusental af länets eller stadens invånare, häri dock ej inberäknadt an-

talet sjukplatser å kustsjukhus och kustsanatorier för skrofulösa barn, samt med undantag därjämte beträffande Jämtlands och Norrbottens län, där statsbidrag må utgå för hvarje sjukplats utan inskränkning i förhållande till invånarantalet; och

att Eders Kungl. Maj:t i öfrigt må föreskrifva de bestämmelser och villkor, som för statsbidragets åtnjutande kunna finnas lämpliga att stadga.

46:o) Då Riksdagen icke haft något att erinra mot hvad Eders Kungl. Maj:t uti punkt 39 af denna hufvudtitel föreslagit, har Riksdagen på extra stat för år 1913 beviljat ett anslag af 2,700 kronor att användas till *stipendier för läkare, som genomgå utbildningskurser i tuberkulossjukvård.*

47:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 40 af denna hufvudtitel föreslagit Riksdagen att *dels* på extra stat för år 1913 anvisa ett förslagsanslag af 75,000 kronor, att, enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t meddelar, användas till *bekostande af provisoriska sjukvårdsanstalter vid Sätters och Västerviks hospital under tiden från och med mars till och med december månad år 1912 för personer, som till följd af barnförflamning under 1911 års epidemi lida af vanförhet* under villkor att genom bidrag från vederbörande landsting eller kommuner eller annorledes bestrides det belopp, som erfordras för patientens resa fram och åter mellan hemorten och den anstalt, där behandlingen äger rum, *dels ock* medgifva, att Eders Kungl. Maj:t må förskottsvis redan under år 1912 af tillgängliga medel utanordna beloppet.

Såsom Riksdagen i särskild skrifvelse anmält har Riksdagen på extra stat för år 1913 anvisat ett förslagsanslag af 75,000 kronor att, enligt de närmare bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t meddelar, användas till *bekostande af provisoriska sjukvårdsanstalter vid Sätters och Västerviks hospital under tiden från och med mars till och med december månad år 1912 för personer, som till följd af barnförflamning under 1911 års epidemi lida af vanförhet, under villkor att genom bidrag från vederbörande landsting eller kommuner eller annorledes bestrides det belopp, som erfordras för patientens resa fram och åter mellan hemorten och den anstalt, där behandlingen äger rum, samt medgifvit, att Eders Kungl. Maj:t må förskottsvis redan under år 1912 af tillgängliga medel utanordna beloppet.*

48:o) I en den 15 mars innevarande år till Riksdagen aflåten proposition, nr 140, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1913 anvisa *dels* för anordnande af kliniker vid vanförestalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg ett anslag af 65,000 kronor; *dels*

för anordnande af polikliniker vid nämnda anstalter ett anslag af 9,000 kronor; dels ock för bidrag till resor för de vanföra jämte vårdare till vanförestalterna ett förslagsanslag af 11,000 kronor; samtliga belopp att utgå under de villkor för anslagens åtnjutande, som kunna af Eders Kungl. Maj:t blifva bestämda.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts ifrågakarande förslag, har på extra stat för år 1913 anvisat

dels för anordnande af *kliniker vid vanförestalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg* ett anslag af 65,000 kronor;

dels för anordnande af *polikliniker vid nämnda anstalter* ett anslag af 9,000 kronor;

dels ock för *bidrag till resor för de vanföra jämte vårdare* till vanförestalterna ett förslagsanslag af 11,000 kronor;

samtliga belopp att utgå under de villkor för anslagens åtnjutande, som kunna af Eders Kungl. Maj:t blifva bestämda.

49:o) I en till Riksdagen den 29 mars innevarande år aflåten proposition, nr 143, har Eders Kungl. Maj:t under åberopande af statsrådsprotokollet öfver civildepartementsärenden för samma dag föreslagit Riksdagen att till föreningen för bistånd åt lytta och vanföra i Stockholm såsom *bidrag till kostnaderna för uppförande af en anstalt för vanföra* bevilja ett anslag af 144,500 kronor samt däraf på extra stat för år 1913 anvisa ett belopp af 44,500 kronor, att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts ifrågakarande förslag, har Riksdagen till föreningen för bistånd åt lytta och vanföra i Stockholm såsom *bidrag till kostnaderna för uppförande af en anstalt för vanföra* beviljat ett anslag af 144,500 kronor samt däraf på extra stat för år 1913 anvisat ett belopp af 44,500 kronor, att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma.

Vattenfallsstyrelsen.

50:o) Under punkt 41 af denna hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1913 anvisa ett belopp af 27,000 kronor att ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för verkställande af undersökningar och arbeten för åstadkommande af *en skematisk förteckning och beskrifning öfver Sveriges vattenfall* i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den af Eders Kungl. Maj:t förut fastställda planen.

Riksdagen har på extra stat för år 1913 anvisat ett belopp af 27,000 kronor, att ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för verkställande af undersökningar och arbeten för åstadkommande af *en skematisk förteckning och beskrifning öfver Sveriges vattenfall* i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den af Eders Kungl. Maj:t förut fastställda planen.

Riksförsäkringsanstalten.

51:o) Under punkt 42 af denna hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för upprätthållande af riksförsäkringsanstaltens verksamhet på extra stat för år 1913 bevilja ett förslagsanslag af 154,000 kronor.

Då Riksdagen icke haft något att erinra mot hvad Eders Kungl. Maj:t i detta afseende föreslagit, har Riksdagen för *upprätthållande af riksförsäkringsanstaltens verksamhet* på extra stat för år 1913 beviljat ett förslagsanslag af 154,000 kronor.

52:o) Med anledning af hvad Eders Kungl. Maj:t under punkt 43 af denna hufvudtitel föreslagit, har Riksdagen på extra stat för år 1913 anvisat ett förslagsanslag af 20,000 kronor att användas till *ersättning åt postsparbanken för dess bestyr med uppbörd och utbetalningar för riksförsäkringsanstalten*.

Socialstyrelsen.

53:o) Såsom Riksdagen här ofvan förmält har Riksdagen för upprätthållande af socialstyrelsens verksamhet utöfver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1913 anvisat ett belopp af 47,000 kronor.

Yrkesinspektionen.

Såsom Riksdagen jämväl här ofvan förmält, har Riksdagen för anordnande af yrkesinspektion å extra stat för år 1913 anvisat ett belopp af 85,600 kronor.

Statens biografbyrå.

54:o) Under punkt 44 af sjätte hufvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till bestridande af utgifterna för statens biografbyrå på extra stat för år 1913 anvisa ett förslagsanslag af 23,000 kronor att utgå i första hand af inflytande afgifter för granskning af biografbilder.

Riksdagen, som icke funnit något att erinra mot den gjorda framställningen, har till *bestridande af utgifterna för statens biografbyrå* på extra stat för år 1913 anvisat ett förslagsanslag af 23,000 kronor att utgå i första hand af inflytande afgifter för granskning af biografbilder.

Diverse anslag.

55:o) Under punkt 45 af denna hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för anordnande af inspektion öfver elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöfverföring för år 1913 tills vidare beräkna ett anslag på extra stat af 26,200 kronor.

I en den 12 april innevarande år till Riksdagen aflåten proposition (nr 232) har Eders Kungl. Maj:t, under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet, föreslagit Riksdagen »att för anordnande af inspektion öfver elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöfverföring på extra stat för år 1913 anvisa dels 24,800 kronor till arfvoden under samma år åt fyra inspektörer med 6,200 kronor till enhvar af dem, för år räknadt, dels ock 1,400 kronor till ersättning till ett skrif- och ritbiträde åt bemälda inspektörer.»

På sätt i särskild skrifvelse anmäls har Riksdagen dels för anordnande af inspektion öfver elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöfverföring på extra stat för år 1913 anvisat dels 24,800 kronor till arfvoden under samma år åt fyra inspektörer med 6,200 kronor till enhvar af dem, för år räknadt, dels ock 1,400 kronor till ersättning till ett skrif- och ritbiträde åt bemälda inspektörer;

dels ock förklarar att för åtnjutande af denna provisoriska lönerreglering skall i tillämpliga delar gälla hvad för befattningshafvare i kommerskollegium i sådant afseende är stadgadt.

56:o) Med bifall till hvad Eders Kungl. Maj:t under punkt 46 af denna hufvudtitel föreslagit, har Riksdagen, i likhet med hvad under en följd af år ägt rum, på extra stat för år 1913 anvisat ett förslagsanslag af 25,000 kronor att ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande och användas till *ersättning åt förlikningsmän för medling i arbetstvister*.

57:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att i och för befrämjande och organiserande af den offentliga arbetsförmedlingen i riket i enlighet med de af Riksdagen tidigare godkända grunder på extra stat för år 1913 anvisa ett förslagsanslag af 40,000 kronor.

Riksdagen har för år 1913 på extra stat anvisat ett förslagsanslag af 40,000 kronor i och för *befrämjande och organiserande af den offentliga arbetsförmedlingen i riket* i enlighet med de af Riksdagen tidigare godkända grunder.

58:o) I en inom Riksdagen väckt motion har föreslagits att Riksdagen måtte anvisa ett förslagsanslag af högst 10,000 kronor att, enligt grunder Eders Kungl. Maj:t finner lämpligt föreskrifva, användas för åtgärder till beredande af billiga eller kostnadsfria resor åt medellösa arbetare, som genom Sveriges offentliga arbetsförmedling anvisats plats å annan ort.

Till stöd för sitt förslag har motionären anfört följande.

»Vid 1909 års riksdag tillät jag mig hemställa om åtgärder för att bereda kostnadsfria eller åtminstone billiga resor för sådana arbetssökande, som genom Sveriges offentliga arbetsförmedling erhållit arbetsanvisning på annan ort (motion i Andra kammaren nr 183). Denna framställning föranleddes af de erfarenheter, som man inom den offentliga arbetsförmedlingen vunnit rörande svårigheterna för medellösa arbetssökande att komma i åtnjutande af anställning på mera aflägsna arbetsplatser. Vid de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna tillämpas visserligen den otvifvelaktigt riktiga principen, att omsättningen af arbetskraft såsom regel skall ske *inom* orten, så att ej onödiga omplaceringar och vandringar af arbetarne skola förekomma. Det ligger ock i sakens natur, att ej alla slag af anställning kunna vara af det värde, att det blir ekonomiskt lönande att belasta dem med några större resekostnader. I allmänhet får man sålunda förutsätta, att den långt öfvervägande förmedlingsverksamheten kommer att omfatta arbetsställen och arbetskraft inom den egna orten. Men lika naturligt är, att alltid en viss cirkulation af arbetskraften måste förekomma öfver vidare områden. Erfarenheten bekräftar ock, att tillgången och efterfrågan på arbetskraft icke allestädes och vid alla tider ungefär mot-

svara hvarandra utan att en utjämning måste äga rum. Denna för näringslivet lika mycket som för arbetstagarne betydelsefulla utjämning är den offentliga arbetsförmedlingen särskild skickad att betjäna. Det har nämligen efter hand utbildat sig ett systematiskt ordnad samarbete mellan alla offentliga anstalter i landet, genom hvilket den lediga arbetskraften kan fördelas just till de orter, där behovet af sådan föreligger. Genom utbyte af s. k. vakanslistor för de särskilda anstalterna och genom den s. k. riksvakanslistan, hvilken redovisar den öfverflödiga arbetskraften eller de mera svårbesatta platserna för samtliga anstalter, har numera organiserats en ständig rapportverksamhet till ledning för ett utbyte af arbetskraft öfver hela landet. I icke ringa mån lärer ock sådant utbyte mellan de olika anstalterna äga rum till tydligt gagn för arbetsgifvarne, de arbetssökande och följaktligen för näringslivet.

Denna s. k. interlokala förmedlingsverksamhet stöter emellertid på det synnerligen svåra hindret, att i vårt vidsträckta och glest befolkade land afstånden och följaktligen resekostnaderna ofta blifva synnerligen betungande. I åtskilliga fall finna arbetsgifvarne med sin fördel förenligt att förskottera respensionar, i många fall äga arbetarna själfva besparingar, som kunna tillgripas för ändamålet. Men de fall lära, enligt hvad jag inhämtat, vara talrika, då arbetaren har tillfälle att få anställning, men af brist på medel till resan ej kan komma i åtnjutande af densamma.

I min ofvan åberopade motion vid 1909 års riksdag har jag närmare belyst sådana fall samt meddelat en serie uttalanden i ämnet af föreståndarne för åtskilliga offentliga anstalter. Jag tillåter mig därför här hänvisa till berörda framställning, i hvilken jämväl belystes de anordningar, som i andra länder vidtagits för att afhjälpa den påpekade svårigheten.

Det framgår däraf, att man i utlandet flerstädes genomfört sådana åtgärder att resekostnaderna för arbetssökande, som anvisats plats å annan ort genom offentlig arbetsförmedlingsanstalt, ställa sig mycket låga. Och då dylika anordningar ansetts böra ifrågakomma i länder med tätare befolkning och billigare kommunikationsförhållanden än hos oss, så synes det så mycket mer påkalladt att göra något åt saken äfven i vårt land.

Frågan har ock varit föremål för synnerligt intresse vid de konferenser som åren 1906, 1907 och 1909 inom kommerskollegium hållits med representanter för den offentliga arbetsförmedlingen. I protokollet från den sistnämnda konferensen återfinnes härom följande redogörelse:

»Enär lämplig anordning för underlättande af arbetssökandes resor — i och för utjämning af en ojämn tillgång på arbetskraft samt för motarbetande af arbetslöshet — i viss mån kunde befinnas erforderlig att vidtagas i samband med den offentliga arbetsförmedlingen, framhölls från flera håll, att det kunde vara på sin plats, att staten jämväl här-till lämnade något bidrag. Härvid erinrades också, hurusom Kungl. Maj:t den 4 december 1908 i cirkulär till samtliga Kungl. Maj:ts befallningshafvande uppmanat dessa myndigheter att påpeka för vederbö-rande, att det borde ligga i kommunernas eget intresse att ställa medel till arbetsförmedlingsanstalters förfogande att användas såsom reselån eller bidrag till resekostnader för arbetslösa, som fått sig arbete anvi-sadt å annan ort.

I anslutning till nämnda cirkulärskrifvelse uttalade sig jämväl konfe-rensen för lämpligheten däraf att, därest dylika anordningar vidtoges af vederbörande landsting eller kommun, dessa myndigheter borde beredas ersättning af statsmedel till exempelvis hälften af kostnaden här-för, sedan dock af kommerskollegium pröfvats lämpligheten af de vid-tagna anordningarna och de meddelade reseunderstöden.

Härjämte torde böra anmärkas, att man vid diskussionen angående denna fråga framhöll, att till den arbetssökande, som fått sig plats an-visad å annan ort, icke borde öfverlämnas ett kontant penningbelopp för lösande af biljett o. d., utan att han i stället borde förses med en af arbetsförmedlingen utfärdad rekvisitionssedel, vid hvars företeende biljett till honom utlämnades; och uttalade sig konferensen jämväl för, att kungl. kommerskollegium ville hos kungl. järnvägsstyrelsen utverka, att en sådan anordning, på sätt flerstädes i utlandet redan skett, blefve möjliggjord äfven i Sverige.

Med afseende å resebidrag framhölls äfven med styrka, att sådant på inga villkor finge lämnas för det fall, att anställning kunde anvisas på den egna orten.»

I min förut åberopade motion anhöll jag, att Riksdagen ville be-sluta skrifvelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning i frågan. Framställningen tillstyrktes af det tillfälliga utskott, till hvars behand-ling den hänvisades, samt bifölls af Andra kammaren. Äfven Första kammarens vederbörande tillfälliga utskott ställde sig i princip sympa-tiskt gent emot motionens syfte, men ansåg lämpligast afvakta de fram-ställningar, som i frågan kunde ifrågakomma från kommerskollegium. Kammaren godkände ock sitt utskotts uppfattning, till följd hvaraf så-lunda intet positivt resultat denna gång ernåddes.

Den principiella anslutning till tanken på att underlätta arbetssökandes resor för tillträdande af anställning, som kunde konstateras från båda kamrarnas sida, är i och för sig anledning nog att åter upptaga frågan. Ytterligare skäl härtill synes mig ligga däri, att Riksdagen på Kungl. Maj:ts förslag numera på ett annat område fattat beslut, som torde kunna gifva viss ledning för nu föreliggande frågas lösning. I statsverkspropositionen till 1911 års riksdag hade Kungl. Maj:t under 8 hufvudtiteln hemställt om ett särskildt förslagsanslag för understöd-jande af folkskolebarns ferie- och studieresor. Förslaget innebar, att resekostnaderna å statens järnvägar skulle förbilligas, icke på sådant sätt att statens järnvägar skulle tillskyndas minskad inkomst för sådana resor, utan så att en del af kostnaden skulle bestridas af det begärda anslaget. Denna framställning godkändes af Riksdagen, hvadan för innevarande år medel finnas disponibla för ändamålet.

Denna sträfvan att söka befrämja folkskolebarnens ferie- och studieresor är obestriddligen mycket prisvärd och nyttig. Ty därigenom stärkes deras fysiska förmåga och höjes deras andliga lifskraft till gagn för dem själfva och för deras blifvande verksamhet till samhällets gagn. Men föga mindre angeläget synes det mig vara, att samhället stödjer de vuxnes sträfvan att finna arbete, särskildt då detta kan ske med så enkla medel och för så ringa kostnad, som här torde komma i fråga. Någon närmare kostnadsberäkning kan visserligen icke nu lämnas och torde öfver hufvud vara svår att prestera. Men någon sådan lär icke heller erfordras, därest lämpliga bestämmelser meddelas för ett blifvande anslags användning. Den säkraste garantien, för att icke anslaget blefve alltför hårdt anlitadt, skulle onekligen ligga däri, att medel ställas till resp. anstalters förfogande mot villkor att de själfva i hvarje fall äfven lämna visst bidrag. Jag vill i sådant afseende föreslå, att af statsmedel må utgå dubbelt så mycket, som anstalt själf vill lämna såsom bidrag till täckande af resekostnad för arbetare som å annan ort af anstalten anvisats arbete. Därest på detta sätt statsbidrags utgående i hvarje fall göres beroende af att anstalt själf tillskjuter medel, så synes all nödig trygghet föreligga för, att icke statsmedel i onödan skola användas. I sådant fall torde ett förslagsanslag å 10,000 kronor — enligt hvad jag från sakkunnigt håll inhämtat — visa sig fullt tillräckligt, åtminstone till en början.

Närmare föreskrifter för medlens användning samt för nödig kontroll m. m. torde kunna utfärdas af Kungl. Maj:t i samband med öfriga bestämmelser ang. statsbidrag till den offentliga arbetsförmedlingen.»

Det med motionen afsedda syfte att genom underlättande af medel-lösa arbetssökandes resor till af arbetsförmedlingsanstalt anvisad plats bidraga till främjandet af den offentliga arbetsförmedlingens gagneliga verksamhet synes Riksdagen beaktansvärdt, och har Riksdagen ansett goda skäl föreligga för att statsmakterna ställa medel till anstalternas förfogande för ernående af detta syfte.

En god garanti för att till sådant ändamål anvisade statsmedel blifva med vederbörlig omsikt disponerade och ej i onödan använda synes Riksdagen vinnas, därest, såsom af motionären föreslagits, medlen i fråga ställas till anstalternas förfogande, endast under villkor att anstalterna själfva också lämna visst bidrag, hvilket dock af Riksdagen ansetts böra bestämmas, ej, såsom af motionären ifrågasatts, till hälften af statsbidragets belopp, utan till samma belopp som statsbidraget.

Därjämte vill emellertid Riksdagen såsom sin mening uttala, att de kostnader, som arbetsförmedlingsanstalterna få vidkännas för beredande af reshjälp åt arbetssökande, böra betraktas såsom af anstalterna gjorda förskott att af vederbörande arbetsgivare eller arbetare återbäras, och att anvisade statsmedel skola användas endast, då sådan återbäring uteblifver.

Riksdagen har alltså på extra stat för år 1913 anvisat ett förslagsanslag af högst 10,000 kronor att, enligt grunder, som Eders Kungl. Maj:t kan finna lämpligt föreskrifva, ställas till förfogande af Sveriges offentliga arbetsförmedling *till täckande af viss del af de utgifter arbetsförmedlingen nödgas vidkännas för förskottering af resekostnader för medellösa arbetssökande*, som af arbetsförmedlingsanstalt anvisats plats å annan ort.

59:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för understöd-jande af nationalföreningens mot emigrationen verksamhet på extra stat för år 1913 bevilja ett anslag af 10,000 kronor.

Riksdagen har, i likhet med hvad för åren 1910—1912 ägt rum, för *understödjande af nationalföreningens mot emigrationen* verksamhet på extra stat för år 1913 beviljat ett anslag af 10,000 kronor.

60:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 49 föreslagit Riksdagen att till resestipendier för civila tjänstemän vid statsdepartementen förutom utrikesdepartementet äfvensom vid de centrala ämbetsverken och landsstaten, under de villkor och bestämmelser, Eders Kungl. Maj:t kan finna godt föreskrifva, anvisa på extra stat för år 1913 ett belopp af 6,000 kronor.

Då Riksdagen är af den mening, att, därest det skulle anses att något område af statsförvaltningen i ett främmande land borde göras till föremål för studier från svenskt håll, Eders Kungl. Maj:t icke lär sakna

medel att föranstalta om, att sådana studier å ort och ställe företagas, har Riksdagen icke ansett sig böra bevilja det under denna punkt begärda anslag.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning har alltså icke af Riksdagen bifallits.

61:o) Under punkt 50 af denna hufvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, till tackande af vissa i statsrådsprotokollet omfördälda, af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter, å extra stat för år 1913 anvisa 589,350 kronor.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, har Riksdagen, till tackande af förenämnda *utaf statskontoret förskottsvis bestridda utgifter*, å extra stat för år 1913 anvisat ett belopp af 589,350 kronor.

62:o) Med bifall till hvad Eders Kungl. Maj:t under punkt 51 af denna hufvudtitel föreslagit, har Riksdagen, till beredande i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 13 januari 1912 angifna grunder af *extra lönetillägg för innevarande år* åt en del tjänstemän och betjante i till civildepartementet hörande ämbetsverk och kårer, å extra stat för år 1913 anvisat såsom förslagsanslag ett belopp af 20,000 kronor.

63:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts under punkt 52 gjorda framställning, har Riksdagen till *gäldande med 500 francs af Sveriges bidrag för år 1912 till den ständiga internationella föreningen för frågor rörande vägväsendet* på extra stat för år 1913 anvisat ett förslagsanslag af 365 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1912 af tillgängliga medel utanordna beloppet.

64:o) I en den 26 april 1912 till Riksdagen aflåten proposition, nr 238, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att för förvärfvande af vissa inom Sorsele och Dorotea socknar belägna områden, som erfordras för att tillgodose nomadlapparnas behof af renbete m. m., på extra stat för år 1913 anvisa ett förslagsanslag af 52,000 kronor.

Riksdagen, som funnit starka humanitära skäl tala för bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, har för förvärfvande af vissa inom Sorsele och Dorotea socknar belägna områden, som erfordras för att tillgodose nomadlapparnas behof af renbete m. m., på extra stat för år 1913 anvisat ett förslagsanslag af 52,000 kronor.

65:o) Under hänvisning till hvad Riksdagen uti punkt 7 här ofvan anfört får Riksdagen anmäla, att Riksdagen å extra stat för år 1913 anvisat ett anslag å 6,000 kronor att ställas till Eders Kungl. Maj:ts

förfogande för *uppehållande under nämnda år af tillsyn öfver understödsföreningarna.*

66:o) Utöfven den 26 april 1912 dagtecknad proposition, nr 240, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden, föreslagit Riksdagen att för understödjande af sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd, på extra stat för år 1913 anvisa ett förslagsanslag af 25,000 kronor att fördelas i enlighet med de grunder och på de villkor, som af Eders Kungl. Maj:t bestämmas.

På sätt Riksdagen i särskild skrifvelse anmält, har Riksdagen för understödjande af sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd, på extra stat för år 1913 anvisat ett förslagsanslag af 25,000 kronor att fördelas i enlighet med de grunder och på de villkor, som af Eders Kungl. Maj:t bestämmas.

Stockholm den 30 maj 1912.

Med undersåtlig vörndnad.

Bil. Litt. A.

Ordinarie anslagen under riksstatens Sjätte hufvudtitel.

	Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag.		Summa.	
	Ersättningar.					
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Civildepartementet.						
Statsministern, lönefyllnad, <i>förslagsanslag</i> , högst	6,500	—	—	—	6,500	—
Statsråden utan departement, 3 å 15,000 kronor	45,000	—	—	—	45,000	—
Departementschefen	17,000	—	—	—	17,000	—
Departementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli	93,300	—	—	—	93,300	—
Regeringsrätten	93,700	—	—	—	93,700	—
Öfverståthållarämbetet	97,022	—	—	—	97,022	—
Landsstaterna i länen (däraf 193,000 kronor <i>reservationsanslag</i>)	3,114,460	—	—	—	3,114,460	—
Väg- och vattenbyggnadsstaten (däraf två särskilda <i>reservationsanslag</i> , till expenser för allmänna arbeten och till vägundersökningar, hvartera å 45,000 kronor).....	227,000	—	—	—	227,000	—
Vägar och kommunikationer.....	12,000	—	—	—	12,000	—
Jordförluster genom kanal- och väganläggningar, <i>förslagsanslag</i>	2,700	—	4,567	—	7,267	—
Medicinalstyrelsen med dithörande stater (däraf 27,000 kronor <i>reservationsanslag</i>)	1,042,700	—	—	—	1,042,700	—
Bidrag till extra provinsialläkares aflönande	30,000	—	—	—	30,000	—
Resestipendier åt civile läkare.....	3,500	—	—	—	3,500	—
Ortopediska institutet.....	8,250	—	—	—	8,250	—
Vaccinationens befrämjande, <i>reservationsanslag</i>	7,700	—	—	—	7,700	—
Till bestridande af kostnader för allmän hälso- och sjukvård, <i>förslagsanslag</i>	185,000	—	—	—	185,000	—
Svenska läkarsällskapet	3,000	—	—	—	3,000	—
Lasarettets underhåll.....	15,774	—	—	—	15,774	—
Till gäldande af Sveriges andel i kostnaderna för den internationella hälsovårdsbyrån i Paris, <i>förslagsanslag</i>	7,000	—	—	—	7,000	—
Trpt	5,011,606	—	4,567	—	5,016,173	—

	Anvisning i kontant.		Indelning och därmed jämförlig anvisning, på förslag.		Summa.	
			Ersättningar.			
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Trpt	5,011,606	—	4,567	—	5,016,173	—
Hospitals underhåll, <i>förslagsanslag</i>	3,500,000	—	—	—	3,500,000	—
Till underhåll af Järfös sjukhus för spetälska	22,000	—	—	—	22,000	—
Anstalter för obildbara sinnesslöa, <i>förslagsanslag</i>	120,000	—	—	—	120,000	—
Karantänsinrättningen på Kånsö, <i>förslagsanslag</i> , högst.....	16,600	—	—	—	16,600	—
Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>	300,000	—	—	—	300,000	—
Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	150,000	—	—	—	150,000	—
Postafgifter för tjänstebref och dylika försändelser, <i>förslagsanslag</i>	860,000	—	—	—	860,000	—
Till upprätthållande af försäkringsinspektionens verksamhet, <i>reservationsanslag</i>	53,000	—	—	—	53,000	—
Till gäldande af Sveriges bidrag till den ständiga internationella föreningen för frågor rörande vägväsendet, <i>förslagsanslag</i>	365	—	—	—	365	—
Till inrättande af ett ämbetsverk, kalladt socialstyrelsen	123,900	—	—	—	123,900	—
Till anordnande af yrkesinspektionen	77,200	—	—	—	77,200	—
Till sjukkasseväsandets befrämjande, <i>förslagsanslag</i>	1,256,800	—	—	—	1,256,800	—
Till bestridande af statens bidrag till fiskares försäkring, <i>förslagsanslag</i>	16,000	—	—	—	16,000	—
Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i>	350,000	—	—	—	350,000	—
Till bestridande af tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>	200,008	—	—	—	200,008	—
Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	12,000	—	—	—	12,000	—
Summa	12,069,479	—	4,567	—	12,074,046	—

*Bil. Litt. B.***Extra ordinarie anslagen under riksstatsens Sjätte hufvudtitel.**

		Kronor.	öre.
Civildepartementet.			
<i>Civildepartementets afdelning af Kungl. Maj:ts kansli:</i>			
Till aflönande af en handsekreterare hos statsministern	3,000:—		
» provisorisk lönereglering för befattningshafvare i civildepartementet, <i>förslagsanslag</i>	13,540:—		
» aflönande af en extra föredragande inom civildepartementet	7,000:—		
Godtgörelse till ytterligare en särskild föredragande inom civildepartementet	4,000:—		
Till förhöjning af de inom civildepartementet anställda amanuensernas arvoden m. m.	24,000:—	51,540	—
<i>Öfverståthållarämbetet:</i>			
Till utgifvande af tidningarna »Polisunderrättelser» och »Meddelanden angående automobiltrafik» samt för arkivinredning m. m. i dessa tidningars redaktionslokal		26,400	—
<i>Landsstaterna i länen:</i>			
Till aflönning och underhåll af särskild polisstyrka på landet, <i>förslagsanslag</i>	350,000:—		
» beredande af tillfällig löneförbättring åt kronofogdar, häradsskrifvare och länsmän, <i>förslagsanslag</i>	794,800:—		
» ersättning för juridiskt biträde åt de svenska lapparna i Norge samt till lappfogdar och lappförman äfvensom ordningsmän inom lappbyarna.....	20,500:—	1,165,300	—
<i>Väg- och vattenbyggnadsstaten:</i>			
Till tillfällig förstärkning af arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen	3,600:—		
» tillfällig ökning af det under väg- och vattenbyggnadsstaten uppförda reservationsanslaget till expenser för allmänna arbeten, <i>reservationsanslag</i>	10,000:—		
» anordnande af inspektion å enskilda järnvägars rullande materiel.....	8,800:—		
» undersökningar af mindre hamnar och farleder m. m.....	10,000:—		
» bidrag för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar.	1,750,000:—		
	Trpt 1,782,400:—	1,243,240	—

	Kronor.	öre.
	Trpt 1,782,400:—	1,243,240 —
Till understödjande af brobyggnader och, företrädesvis, mindre hamnbyggnader samt upprensning af åar och farleder	500,000:—	
» anläggande af enklare vägar i Västerbottens läns öfre lappmark.....	30,000:—	2,312,400 —
<i>Medicinalstaten:</i>		
Till provisorisk löne reglering för befattningshafvare i medicinalstyrelsen, <i>förslags-</i> <i>anslag</i>	19,400:—	
» personligt lönetillägg till tillförordnade medicinalrådet Gustaf Richard Stenbeck	600:—	
» aflönande af en extra vaktmästare hos medicinalstyrelsen	1,175:—	
» bestridande af utgifterna för ett vetenskapligt råd vid medicinalstyrelsens sida samt för anställande af två medicinalrådsassistenter	17,650:—	
» provisorisk höjning af anslaget till medikamentsräkningars granskning, vikariats- ersättning, renskrifning m. m.	2,000:—	
» arvode för en kontrollant af hospitalens ekonomiska förvaltning	5,800:—	
» uppförande af bostadshus vid Uppsala hospital och asyl	60,800:—	
» utvidgning och ändring af den elektriska anläggningen vid Lunds hospital och asyl	126,000:—	
» anläggning af ett hospital i närheten af Östersund	500,000:—	
» uppförande af en sjukvårdspaviljong m. m. å lägenheten Tomtebo i Korsberga socken vid därvarande centralhem för familjevården för sinnessjuka	41,000:—	
» uppförande af bostadshus vid Vänersborgs hospital och asyl	60,000:—	
» ny ekonomibyggnad och bostad för överläkaren m. m. vid Stockholms hospital	150,000:—	
» bekostande af behandling enligt den s. k. ljusmetoden af medellösa, med sjukdomen »lupus vulgaris» behäftade personer från landsorten, <i>förslagsanslag</i>	15,000:—	
» upprätthållande af verksamheten vid de genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond inrättade s. k. folksanatorierna.....	200,000:—	
» bidrag för uppförande eller inrättande af tuberkulossjukvårdsanstalter.....	400,000:—	
» bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter, <i>förslagsanslag</i> ..	542,000:—	
» stipendier för läkare, som genomgå utbildningskurser i tuberkulossjukvård.....	2,700:—	
» bekostande af provisoriska sjukvårdsanstalter vid Sätters och Västerviks hospital under tiden från och med mars till och med december månad 1912 för personer, som till följd af barnförämning under 1911 års epidemi lida af vanförhet	75,000:—	
» anordnande af kliniker och polikliniker vid vanförestalterna i Stockholm, Göte- borg och Hälsingborg m. m.	85,000:—	
	Trpt 2,304,125:—	3,555,640 —

		Kronor.	öre.
	Trpt 2,304,125:—	3,555,640	—
Till föreningen för bistånd åt lytta och vanföra i Stockholm såsom bidrag till kostnaderna för uppförande af en anstalt för vanföra.....	44,500:—		
» inköp af ett område vid Vadstena hospital och asyl.....	18,474:—	2,367,099	—
<i>Vattenfallsstyrelsen:</i>			
Till verkställande af undersökningar och arbeten för åstadkommande af en schematisk förteckning och beskrifning öfver Sveriges vattenfall.....		27,000	—
<i>Riksförsäkringsanstalten:</i>			
Till upprätthållande af riksförsäkringsanstaltens verksamhet, <i>förslagsanslag</i>	154,000:—		
» ersättning åt postsparbanken för dess bestyr med uppbörd och utbetalningar för riksförsäkringsanstalten, <i>förslagsanslag</i>	20,000:—	174,000	—
<i>Socialstyrelsen:</i>			
Till upprätthållande af socialstyrelsens verksamhet.....		47,000	—
<i>Yrkesinspektionen:</i>			
Till anordnande af yrkesinspektionen.....		85,600	—
<i>Statens biografbyrå:</i>			
Till bestridande af utgifterna för statens biografbyrå.....		23,000	—
<i>Diverse anslag:</i>			
Till anordnande af inspektion öfver elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöfverföring m. m.....	26,200:—		
» bestridande af kostnaden för den genom statens försorg anordnade medling i arbetstvister.....	25,000:—		
» befrämjande och organiserande af den offentliga arbetsförmedlingen i riket, <i>förslagsanslag</i>	40,000:—		
» täckande af viss del af de utgifter arbetsförmedlingen nödgas vidkännas för förskottering af resekostnader för medellösa arbetssökande, som af arbetsförmedlingsanstalt anvisats plats å annan ort, <i>förslagsanslag</i> , högst.....	10,000:—		
» inköp af vissa områden i Sorsele och Dorotea socknar för nomadlapparnas belöf af renbete m. m.....	52,000:—		
	Trpt 153,200:—	6,279,339	—

		Kronor.	öre.
	Trpt	153,200: —	—
Till understödjande af nationalföreningens mot emigrationen verksamhet		10,000: —	—
» betäckande af vissa utaf statskontoret förskottsvis bestridda utgifter		589,350: —	—
» beredande af extra lönetillägg för år 1912 åt en del tjänstemän och betjante i till civildepartementet hörande ämbetsverk och kårer, <i>förslagsanslag</i>		20,000: —	—
» gäldande af Sveriges bidrag för år 1912 till den ständiga internationella för- eningen för frågor rörande vägväsendet		365: —	—
» uppehållande under år 1913 af tillsyn öfver understödsföreningarna		6,000: —	—
» understödjande af sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd, <i>förslagsanslag</i>		25,000: —	—
	Summa	7,083,254	—